

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 coroane.
 Pe o jumătate de an 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
 a treia-ora 10 bani.

Cămătăria.

Unul dintre multele morburii grele, cari bătute pe poporul nostru, mai ales în unele părți ale țării, e *cămătăria* sau *usura*. E slabă mângăierea, că de boala aceasta sînt molipsiți și Maghiarii și Rutenii, mai puțin Slovacia și Germanii, e deci o boală aproape generală în Ungaria, Bănat și Transilvania. Urmările ei sînt așa de grozave, căci atâtea familii a nimicit, încât nu ne putem mira, că oameni cu stare bună materială, dar totodată și cu compătimire pentru cel nenorocit, caută după leac de vindecare. Băncile noastre în multe locuri au scăpat pe mulți din ghiarele cămătarilor, cu toate acestea nici ele nu pot ajunge să facă totul în fața primejdiei celei mari.

În Ungaria este un partid, numit *agrari*, adică al economilor de pământ. De partidul acesta se țin mulți conți (grofi), baroni și alți proprietari mari și mai mici de pământ. Acestia îngroziți de pustirile, ce le face cămătăria, mai ales în ținuturile, unde trăiesc mulți Jidani, au făcut o anchetă, adică o cercetare în privința aceasta.

Ancheta a durat câteva zile. Mai mulți bărbați distinși ai vieții publice maghiare au luat parte la consfătuire. Cu ocaziunea acestor consfătuiri au eșit la iveală lucruri grozave. S'a dovedit, că jidovimea pustiește sormanul popor mai tare decât ciurma, prin isprăvile ne mai pomenite de usurărie. Tinerul avocat român din Sighetul-Marmației Dr. Florentin Mihalyi a prezentat mem-

brilor comisiei de anchetă de adevărată listă de crime usurare săvârșite în nenorocita Marmăție, ajunsă acum pradă lictelor perciunate, al căror contingent galițian se sporește zilnic în mod înfiorător.

Îți stă mîntea în loc gîndindu-te, cum după toate *formele* legale Jidovii săvîrșesc munca de ruinare a mulțimii neștiutoare.

Să amintim câteva cazuri, adunate dela tribunalul din Sighet de dl Dr. Mihalyi. Un țeran a datorat Jidanului 50 fl. Camăta anuală a fost 20 fl. Datorăgul a plătit odată 15 fl., apoi anual 10 ferdele de cucuruz, 8 ferdele de săcară, 14 cară de fîn. Cu toate acestea Jidanul cămătar, după patru ani și-a făcut o socoteală de 130 fl. Alt caz. Țeranul a luat împrumut 110 fl., cu 25%. Pentru asigurarea datoriei i-a legat Evreului un loc de cosit, lucrându-l în fiecare vară și dându-i creditorului fîn în preț de 75 fl. anual. Și la urmă totuși s'a trezit dator cu 330 fl. Un alt țeran a luat împrumut 14 fl. cu 40%. Dar' n'a plătit. Astfel în fiecare an cămăta s'a adăos la capital. Într'un rînd a solvit 25 fl. Și totuși la urmă a ajuns la toabă întreaga lui avere pentru pretensiunea, care se ridicase deja la 67 fl. Patru găleți de cucuruz a luat țeranul dela Jidov. În decurs de doi ani a plătit 70 fl. și astăzi mai dărește 67 fl. Adică 137 fl. pentru 4 găleți de cucuruz. Alt țeran pentru 8 fl. a plătit interese anuale 3 fl. Într'un an n'a plătit interesele.

Jidovul l-a împrumutat la comună pentru 15 fl. A pierdut însă procesul. Peste câțiva ani Jidovul i-a intentat proces la judecătoria cercuală din Se-

leușul mare pentru suma de 60 fl. Țeranul nu s'a prezentat neprimind citațiunea la timp. A fost judecat să plătească 120 fl. Încă un caz. Un țeran a luat împrumut 60 fl., plătind trei ani de-a rîndul câte 24 fl. interese anuale.

În anul al patrulea i-a dat apoi Jidovului doi junci în preț de 70 fl. și 10 fl. bani gata. Și-a achitat deci capitalul de 60 fl. și cămăta de 24 fl. mai rămânând dator cu 4 fl. Peste câteva luni a voit să plătească și acest rest. Jidanul a cerut însă 20 fl. N'a vrut să-i plătească. Chestia a ajuns la proces, unde usurarul a pretins întreaga suma de 60 fl. Bietul țeran a fost condamnat să plătească cu spesele de proces la oaltă 78 fl. În patru ani deci a plătit pentru 60 fl. suma de 230 fl.

Cazuri de felul acestora sînt grozav de multe. Se poate vedea și de-acolo, că tribunalul i-a aflat vinovați pentru usurărie pe Jidovul Davidovics David din Apșa-de-mijloc în 37 cazuri, pe un alt Jidov cu numele Lövi în 380 de cazuri, ear' pe perciunatul Stern în 23 de cazuri.

Numerii aceștia sînt înspăimîntători. Mai ales dacă ne gîndim, că în mii și mii de cazuri Jidanii nu pot fi prinși de lege, inventând fel și fel de modalități pentru acoperirea usurării. Să mai adăogăm și neștiința sormanului țeran, care dacă voiește să se plîngă la judecătoria de vre-o nedreptate este pur și simplu dat afară de *servitori*, neînțelegîndu-i și nevrînd să-i înțeleagă nimenea limba lui.

Dela cei-ce ne guvernează nu ne putem aștepta la nici un sprijin, ci din contră.

FOITA.

Poesii populare.

Din Velcherul-de-Câmpie.

Com. de Teodor Price, june.

Frunză verde trei căline,
 Zis-a tata cătră mine,
 Că eu sînt tiner băiat
 Să nu-mblu seara prin sat,
 Dar' eu în sat tot m'oi duce
 Că 'mi-a plăcut gura dulce.

Trimisu-'mi-o mândra carte,
 Dac' auzit că-'s departe,
 Mi-o trimis pe-o pasărea
 Să mă duc iară la ea.
 'I-am trimis carte pe stele,
 Că-'s cătană nu pot mere,
 'I-am trimis pasărea eară
 Nu pot merge că-'s în țeară,

În țeara Bănatului
 Sub porunca Neamțului,
 Neamțu când m'o căpătat
 El pe mine m'o jurat,
 Că ori unde m'a mîna
 Și în foc de m'a băga,
 Eu de el oi asculta.

Frunză verde-a săcării
 Vine vremea secerii
 Vom face seceri mai mici
 Pentru copilași voinici,
 Vom face mai mărunțele
 Pentru fete tinerele
 Și neveste ochișele.

Din Beșineu.

Comunicate de Nicolae Paștin, învățător.

De n'ar fi mândra cu dor,
 N'ar veni seara 'n ocol
 Tremurând cu capul gol,
 De n'ar fi mândra creștină,
 N'ar veni seara 'n grădină
 Tremurând cu șurțu-'n mână.

Nu ești mândră vrednică
 Să calci în biserică,
 Nice crucea s'o săruși,
 Nici la popa să te uiți,
 Că biserică-i sfințită
 Și tu, mândro, ești greșită.

Nu te uita mândro lung
 Că n'am coarne să te 'npung,
 Că chiar coarne de-aș avea,
 N'ai fugi din calea mea,
 N'am coarne ca acele
 Să te 'npung ca vacile.

Numai mândra de n'ar fi
 M'aș culca, m'aș odichni,
 Dar' mândra-i boală domoală,
 Eu mă culc și ea mă scoală.

Frunză verde de trifoiu
 Tata știe că-'s la boi,
 Eu-'s în sat la buze moi,
 Tata știe că-'s la junci,
 Eu-'s în sat la buze dulci.

Noi trebuie să ne apucăm de munca de salvare. Trebuie să știm, că lepra evreească bântue amar prin satele românești și dacă cineva suferă de stoarcerea cămătarilor Jidani apoi bietul Român este ars până la suflet de focul usurăriei. Casurile citate mai sus încă toate sunt jertfe de neamul nostru. Când te gândești, că aproape nu există comună locuită de Români în Marmăția, care să nu fie până la duhoare copleșită de Jidani, îți vine să desperi de soarta acestei părți a Românișmului, a cărei trecut este atât de glorios.

Cămătăria însă nu bântuie numai între frații din Marmăția, ci și în alte ținuturi românești, deși nu în măsură așa mare. Multe sunt lecurile, cele mai sigure însă munca, ferirea de cărcime și însoțirile economice.

Organizarea Polonilor. Lupta declarată din partea Nemților națiunii polone își are deja reacțiunea. În cercurile polone prinde tot mai adânci rădăcini ideea de a boicota pe Nemți pe teren industrial și comercial. Marii industriași și comercianți, precum și mai mulți membri de-ai aristocrației polone au decis înființarea mai multor fabrici, aranjate modern, ca astfel toți articlii de comerț și industrie mai necesari să poată fi procurați din serginte polonă. În toate structurile societății polone se formează cluburi, cari se angajează solemn, că nimic nu vor cumpăra ce e de proveniență germană. Astfel dacă cele 20 milioane de Poloni vor merge mână în mână, Nemții vor simți amar reacțiunea provocată de politica lor soviniștă. Ceea ce face Polonii este un exemplu admirabil și demn de imitat de către toate popoarele, cari sunt condamnate să poarte luptă pentru asigurarea existenței naționale.

O nouă condamnare. Redactorul ziarului »Gross-Kikindaer Zeitung«, Arthur Korn, din nou a fost condamnat la două luni temniță și 400 coroane amendă în bani. Tribunalul din Chichinda-mare a ridicat acuză contra lui Korn pe baza, că patru articoli apăruiți în ziarul său, care apare fără cauziune, ar conține »politică« și încă politică »antimaghiară«.

În 17 l. c. a mai fost condamnat de tribunalul din Seghedin la șese luni temniță pentru pretinsă agitație contra Maghiarilor, comisă prin poesia »Gedenke, dass du ein Deutscher bist«.

Dinasticism maghiar. Cât de pătrunși sunt Maghiarii de sentimentul dinastic se vede și din faptul următor: Postul ungar Szabolcska Mihály scris în numărul ultim al ziarului »Magyar Szó«, ca prim-articol o odă, dedicată trăsnetului, care a nimicit steagul austriac din Alba-Iulia. Dacă atât de mult preș pun Maghiarii pe steagul casei domnitoare și atât de mult îl stimează atunci într'adevăr este o batjocură să mai vorbească de dinasticism.

UNNOUATENTAT CONTRA LIMBEI. Ministrul Wlassios a dispus — după-cum comunică »Pol. Ért.«, — că instrucția religioasă se facă în școlile de stat în limba maghiară. Excepție se face numai pentru cl. I. și II., dacă limba maternă a majorității elevilor e nemaghiară.

Mișcarea antigermană a Polonilor. Cunoscuta vorbire ținută de împăratul Wilhelm la Marienburg a produs în sinul Polonilor o vie mișcare. Pășirea pasionată și necruțătoare a împăratului german față de Poloni a agitat în mod extraordinar și pe Polonii din Galiția, cari s'au afirmat totdeauna de cei mai mari spriginitori ai triplei alianțe. Intreaga Galiție se pregătește de un veto puternic, care este îndreptat nu numai în contra împăratului german ci și în contra triplei alianțe. Intre altele Polonii proiectează să trimită regelui în aceasta cauză și un memoriu. Ziarul »Fremdenblatt« scrie, că un ziar polon aduce știrea, că ambasadorul german a făcut demersuri ca să nu se convoace dieta provincială polonă din cauză că se vor face demonstrațiuni antiprusiace.

Alegerea de episcop în Arad. După-cum am anunțat la timpul său s'a ținut alegerea de episcop în eparhia Aradului. Alegerea a fost prezidată de I. P. Sa metropolitul I. Meșianu, care a sosit în Arad încă Mercuri. Candidați la episcopie au fost P. C. Sa archimandritul Aug. Hamșea și vicarul Orășii-mari P. C. Sa domnul Vasile Mangra. Resultatul scrutiniului a fost după-cum s'a cam știut că P. C. Sa vicarul Mangra a primit 30 de voturi, iar archimandritul Hamșea 26. Astfel Mangra a fost ales episcop cu o majoritate de 4 voturi, față de contracandidatul A. Hamșea.

Despre nou alesul episcop dăm după »Enc. rom.« următoarele date biografice:

Vasile Mangra, vicar episcopesc și scriitor român, n. 1852 în Budureasa (comit. Bihor) a studiat gimnaziul în Beiuș, teologia în Arad și dreptul în Oradea-mare. Fost profesor al dreptului canonic la institutul teologic din Arad, a fost suspendat dela acest oficiu la cererea guvernului ungar din motive politice, însă biserica i-a susținut beneficiile. În acest timp s'a ocupat mai ales cu politica și a fost unul dintre cei mai zeloși aranjeri ai congresului naționalităților, ținut la 10 Aug. 1895 în Budapesta. Politician pățimaș și intransigent și în sinoadele și congresele bisericesti unul dintre conducătorii opozițiunii extreme. Cu toate acestea, la 1899 conduce lupta pentru alegerea de episcop al Aradului a lui I. Goldiș, care pentru atitudinea sa ca deputat dietal în chestiunile de politică bisericască a fost atacat și combătut de presa națiunii române din Transilvania. După alegerea lui Goldiș Mangra este numit de acesta redactor al foii diec. »Biserica și Școala« și apoi ales de sinodul diecesan din 1900 vicar

episc. la Orade. Pe teren literar M. s'a distins prin publicarea de documente istorice și lucrări referitoare la istoria literaturii, și a fost ales membru coresp. al Acad. Rom. A fost în mai multe rânduri colaborator și redactor la organele publice ale diecesei gr.-or. de Arad și la alte foi politice. A scris și o broșură polemică în cauza metropolitului Ghenadie.

Pactul. »N. Fr. Presse« scrie, că tratativele între Széll și Körber, pentru încheierea pactului, vor reîncepe în curând.

Tunurile noue. »Narodni Listy« e informat din cercuri parlamentare vieneze, că pentru tunurile noue, afară de cele 38 milioane votate, se mai cer 180 milioane de cor. Din suma aceasta ministrul comun de războiu va cere dela delegațiuni în anii 1904—1906 pe fiecare an câte 40 milioane coroane

DIN LUME.

Bulgaria și Rusia.

Principele Bulgariei a fost primit cu deosebită căldură la curtea din Petersburg: declarații de dragoste, simțăminte de recunoștință, daruri frumoase, parade etc.

În schimb, știrea despre confirmarea lui Firmilian ca metropolit sârb la Uscub în momentul primirii prințului Bulgariei la Petersburg a produs în Sofia un efect dezastruos. Bulgarii au mers la agenția diplomatică rusească, unde au făcut demonstrațiuni sâlbatică contra Rusiei. — Închiderea agenției bulgare din Seres a provocat de asemenea un curent puternic în contra Rusiei.

O depeșă din Constantinopol spune, că primul adjutant al Sultanului s'a dus la Petersburg înaintea prințului Ferdinand al Bulgariei, sub pretext de a duce daruri țarului din partea Sultanului. Însă adevăratul motiv al călătoriei adjutantului este de a supraveghea pe prințul Ferdinand, de oare-ce se dă aici cu părerea, că mergerea lui la Petersburg urmărește scopuri cu totul deosebite.

E adevărat, că bănueli de acestea vin adese-ori bărbaților politici de aici, cu toate acestea, de data aceasta marea suită militară a prințului Ferdinand trebuie să fi având o extraordinară însemnătate.

Anglia și Burii.

O proclamațiune din Orașul-Cap hotărăște, că toți răsculații cari nu sunt ofițeri sau judecători de pace să fie pedepsiți numai cu pierderea pentru totdeauna a dreptului de vot, dacă se vor supune înainte de 10 Iulie. Ofițerii și judecătorii de pace sunt supuși unei alte pedepse, celei cu moartea însă nu. În amândouă cazurile se cere însă, ca răsculații să nu se fi făcut vinovați de crime de omor sau alte fapte, cari lovesc în ușurile războiului. Răsculații, cari nu se vor preda până în 10 Iulie, vor fi loviți de toată asprimea legii.

Știri din Colonia anunță, că acolo se consideră ca absolut sigur că Dr.

Kruger nu se va întoarce în nici un caz în Africa-de-sud.

Fostul președinte al Transvaalului primește din toată lumea mii de scrisori de părere de rău pentru modul cum s'a încheiat pacea.

El a declarat că, deocamdată, va rămâne la Utrecht.

Deputatul irlandez Lynch, care a servit ca colonel în armata bură, a sosit în Londra, unde a fost arestat pentru înaltă trădare. Se crede, că și el va fi amnistiat când cu încoronarea.

Botha, De Wett și Delarey vor veni în luna viitoare la Europa.

Până acum au depus armele 15 177 Buri, între cari 835 din colonia Cap.

Reîntoarcerea celorlalți Buri din Europa e îngreunată mult prin dispoziția, că fiecare Bur trebuie să-și scoată un bilet de permis dela Kitchener, ca apoi să-și conceadă depunerea jurământului de fidelitate în Londra sau Durban.

Săptămâna aceasta pleacă primul convoiu de Buri, cari vor să-și întemeieze în *Argentina* o patrie nouă. Deocamdată pleacă 60 familii, cari vor forma o colonie lângă lacul Nahuel Huapi, unde li-s'au măsurat un teren de 150.000 hectare. Fiecare familie capătă gratuit un areal de 625 ha, afară de aceea 1875 ha cu arândă și cu drept de vânzare, dacă își vor câștiga cetățenia argentină în curs de 2 ani după sosirea lor acolo.

Italia și Turcia.

După rapoarte sosite din Tripolis (Africa), Turcia a dat ordine severe ca străinii — și mai cu seamă Italianii — să nu poată cumpăra acolo pământuri.

O ordonanță a guvernatorului general al Tripolisului oprește pe Arabi să vândă la străini pământuri și clădiri.

Guvernul italian va protesta contra acestor ordine.

Germania.

În urma cassării legii excepționale pentru Alsația-Lotaringia partidul alsațian din Reichstag-ul german se va dizolva. Membrii se vor alătura la partidul centrului.

După-cum comunică »Novoia Vremia« Germania a obținut un nou succes în Constantinopol. Poarta a primit în mod definitiv planul de conversiune al lui Rouvier, în dosul căruia se ascunde »Deutsche Bank«. Venitele, cari devin libere prin aceasta conversiune, se vor folosi pentru realizarea căii ferate Bagdad. Diplomația germană a fost ajutată mult de marele vezir și favoritul Sultanelui, Taxim-Beiu.

Anglia și Franța.

Între Anglia și Franța amenință un nou conflict asemenea celui din cauza Fașodei. După-cum anunță »Daily-Mail«, guvernul englez a trimis o expediție de explorare la lacul Ciad (Africa-centrală). În apropierea lui s'a înființat o garnizoană engleză, care a silit pe Francezi să se retragă de acolo.

Știri mărunte.

Se anunță din Petersburg, că în mai multe locuri ale guvernamentului Tamboff au izbucnit noue turburări agrare.

În urma incidentelor dela granița sârboturcă, unde au fost uciși doi soldați sârbi de către soldați turci, trimisul sârb din Constantinopol a cerut pedepsirea vinovaților.

În urma beratului, prin care Mgr. Firmilian a fost confirmat ca metropolit sârb la Uscub, ceremonia întronisării sale va avea loc pe Sf. Munte.

Congresul „Ligei“.

Duminecă, în 2 Iunie v. s'a ținut al XI-lea congres anual al »Ligei Culturale« din București. Ședința a avut loc în sala bibliotecii Ateneului. Dintre secțiunile din provincie au fost reprezentate prin delegați *treisprezece secțiuni*.

Președinte al congresului a fost proclamat dl deputat și profesor universitar, Mihail Vlădescu.

Secretar: Septimiu Murășianu.

Dl Vlădescu, președintele congresului, ocupându-și locul pronunță discursul de deschidere.

D-na începe prin a aduce elogii memoriei regretatului naționalist V. A. Urechia, prin moartea căruia ideea naționalismului a suferit o pierdere nereparabilă.

Apoi aruncă o privire retrospectivă asupra activității desfășurată de Ligă în cursul anului expirat și exprimă dorința, ca congresul să-și dea toată silința pentru-ca, cel puțin pe viitor, Liga să-și reia din nou locul de onoare pe care îl ocupa odinioară printre instituțiunile de căpetenie din țară și să-și atingă astfel scopul patriotic pe care îl urmărește.

După aceste comunicări oficiale au urmat mai multe discursuri rostite de către delegații Dr. Atanasescu (Craiova), D. Negri, (Piatra-N.), Cantilli, Brânzeu, Manolescu-Mladian și Klein-Bacău, cari toți deopotrivă accentuează necesitatea stringerii rindurilor în jurul »Ligei« și delăturarea neînțelegerilor, ca astfel toți patrioții, pătrunși de același sentiment și entuziasm național, în comun să lucreze pentru realizarea idealului urmărit de »Liga Culturală«.

Continuându-se discuția, dl Oteteleșeanu roagă congresul a alege un președinte destul de influent, care să poată să grupeze în jurul său elemente active și să îndrumeze Liga pe calea pe care trebuie să o urmeze.

Dl Dr. Atanasescu propune a se proceda imediat la alegerea comitetului central, de oare-ce parte din delegați vor fi siliți a părăsi capitala diseară.

Ședința se suspendă pentru ca delegații să se consfătuască în privința alegerii comitetului central.

Redeschizându-se ședința, congresul a trecut la alegerea comitetului central.

Sunt aleși membri ai comitetului central: d-nii Mihail Vlădescu, Alex. Florescu, general Balaban, A. C. Popovici, Petru Grădișteanu, Ionescu-Gion, Toma Dobrescu, Dr. G. Popovici și Em. Antonescu.

Sunt aleși censori d-nii Ulpia Hodog, Gr. Balotă și C. Tălășescu.

De president al Ligei în locul lui Urechia a fost ales marele naționalist,

Petru Grădișteanu. Acesta a ținut o vorbire, în care a mulțumit, că a fost ales, și a declarat, că se va pune cu totul la dispoziția Ligei spre a o reînsoții. A promis, că va recâștiga pentru Ligă încrederea tuturor Remânilor, făcând ca să se mărească patrimoniul național, după cum dorește M. S. Regele Carol, care și-a exprimat acea dorință cu ocazia sărbătorilor dela 10 Maiu.

Domnul Seimeanu, avocat, dă explicații arătând măsurile, cari s'au luat pentru a asigura creanța de 52 500 lei, pe care o are Liga dela dl Perieșteanu-Buzău, fostul casar al Ligei.

Esamenele.

Câmpeni.

Martți în 10 Iunie s'a ținut examenul anual la școala confesională gr.-or. din Câmpeni. Deschiderea a făcut-o dl protopresbiter Romul Furdus prin o vorbire frumoasă, la finea căreia anunță, că starea sănătății îl împedecă de a asista până la sfârșitul examenului, și roagă pe parochul al doilea Nicolau Palade, ca să-l substituie.

Dela orele 8—12 au fost examinați elevii clasei prime și a doua. Elevii bine instruați au răspuns clar și la înțeles, de unde se vede că erau stăpâni preste întreg materialul ce li s'a propus în decursul anului. Cu multă plăcere și satisfacție am ascultat, când cei mai mărigori răspundeau cu atâta siguranță despre fazele, prin cari a trecut biserica, și despre viața și biografia metropoliților mai însemnați, cari au condus biserica, cum a fost Andreiu baron de Șaguna, precum și despre meritele lui pe terenul bisericesc și național. Răspunsurile din limba maternă au fost peste așteptare, pentru care — se vede — că d-nii învăț. Ioan Motora și Avram Sârb au pus mare pond în decursul anului. Bine și-a instruat și din Istoria patriei și peste tot din toate studiile s'a dovedit că d-nii învăț. și-au achitat într'un mod demn de laudă greaua misiune ce li s'a încredințat. Mai greu a mers examenul din limba maghiară. Nu-i vorbă știu ei destul și din acel studiu, ba încă poate prea mult, numai cât e o limbă atât de grea încât e o adevărată tortură pe bietul elev să-l pui să exprime acele cuvinte atât de întortochiate. Dar' în fine ce să-i faci, așa pretinde spiritul timpului de azi și trebuie să-l dedai și la asemenea greutăți. Un lucru însă stă, că limba maghiară e atât de greoaie, încât nici pe de parte nu se poate asemăna cu celelalte limbi din patrie și peste tot nu e de noi.

Tot în modul arătat a decurs examenul de după amiază al școlii de fete, unde pe lângă răspunsurile cele clare din studii, am admirat lucrurile de mână pregătite, sub îngrijirea d-nei învăț. Eufemia Sârb, de elevele acelei școli.

După finirea acestora parochul Nicolau Palade aduce mulțumită d-lor învățători și d-nei învăț. pentru zelul dezvoltat în decursul anului expirat, mulțumind d-nei Sofia Dr. Chirtop, care

în tot anul s'a îngrijit, ca elevii bine meritați să fie remunerați și în prezent a dăruit suma de zece cor., apoi dlui *Hans Binder*, care a pus 3 premii pentru elevele, cari s'au distins cu lucrul de mână. Premiile se împart și cu acestea se încheie anul școlar curent. Dorel.

Răsboiul Burilor.

— O reprivire. —

(Urmare și fine).

2. Englezii dau înainte.

În 18 Februarie 1900 încunjură Roberts cu 150.000 soldați lângă riul Modder la Iacobdal pe cei opt mii de Buri comandați de Cronje. În tabăra bură erau și multe femei, copii, cară cu vite etc., așa că oastea bură n'a putut scăpa și Cronje a trebuit să se predea după o luptă crâncenă de trei zile. Kimberley-ul era deja scăpat, Lady-smith-ul asemenea. Roberts cuprinse în 13 Martie Bloemfontein, fără ca să fi aflat vre-o rezistență. Ofertele de pace, ce au făcut cele 2 republici, au fost respinse cu mândrie de Anglia, deși intervenise și Holanda. Nici deputațiunea trimisă de Buri la Europa și America, ca se cerce ajutorul statelor, cari păreau a le vră binele, n'a avut nici un succes.

În locul comandantului bur suprem, Joubert, mort în 27 Martie, a fost ales L. Botha, ajutat indeosebi de De Wett și Delarey. Isprăvuri mari n'au putut face Buri în câmp deschis, pentru-că mai rămăseseră numai vre-o 15.000 față cu 250.000 Englezi. Cu toate acestea ei bătură pe Englezi în lupte mai mici la Koornspruit, Wepener, Reddersburg și Merkatfontein pe la începutul lui Aprilie.

Biruințele acestea măruntă n'au putut însă opri pe Englezii cei mulți în înaintarea lor, ci numai i-au întărit și mai tare, așa că au început să dea foc tuturor caselor bure și să le prindă femeile și copiii, pe cari îi închideau în lagăre (castru de concentrare). Buri s'au răsbunat aprinzând și ei casele celor ce au trecut de partea Englezilor. Urmarea a fost, că țările bure au fost prefăcute într'un pustiu. În 28 Maiu s'a aneclat statul Oranje, în 5 Iunie Englezii au cuprins Pretoria, capitala Transvaalului, eliberând și 4000 prizoneri englezi. Presidentul Krüger se retrase către colonia portugheză. Cu toate luptele mai mici, în cari biruiseră Buri în 7 și în 12 Iunie, apoi în 16 Iulie, soarta răsboiului nu se mai putea schimba, cu atât mai virtos, că în 30 Iulie generalul bur Prinslov a trebuit să se predea cu 3000 Buri Englezilor. În 25 și 26 August a mai fost bătută și ultima oaste mai mare a Burilor la Dalmanutha și Belfast. Krüger a plecat la Europa. În 3 Septembrie a aneclat Roberts și Transvaalul. El își crezută munca terminată și în 11 Decembrie părăsi Africa-de-sud, lăsând comandant suprem pe Kitchener Despre isprăvile lui zise: »Din armata bură au mai rămas numai cete de jefuitori«.

3. O nouă schimbare.

Kitchener, rămas comandant suprem, a simțit în curând, ce plătesc »cetele de jefuitori«. E drept, că lupte mari nu

s'au mai întâmplat, dar' în cele mici câștigau mai tot Buri, cari au cuprins toate drumurile, prindeau toate transporturile, așa că ei trăiau de pe spatele Englezilor. Acestia au introdus sistemul cetățuilor, care opăcea foarte mult pe Buri în prinderea de transporturi, dar' i-a făcut și pe Englezi să și împartă oștirea pe la aceste cetățui, rămânând numai cu o oaste de vre-o 50.000. Acum s'a început goana după Buri. Acestia au bătut însă mai întâiu pe Englezi în 14 Decembrie și au intrat în colonia Cap sub comanda lui Hertzog, căruia i-a urmat în 16 Februarie 1901 și De Wett. Pe pământ englez încă au dobândit biruințe frumoase, așa că Englezii au trebuit să întărească Orașul-Cap. Și la nord au fost Englezii rău bătuti, ca d. e. în 30 Maiu la Blakfontein și în 15 Iunie la Wilmanrust. În Orașul-Cap a izbucnit ciuma, așa că nu le umbra de loc bine. Englezii perduseră până atunci 16.500 morți, 48.000 invalizi, 44.000 neapți de serviciu, 18.000 răniți și 30.000 bolnavi.

În fața acestor pierderi își perduse Kitchener tot rostul, căci a început să impuște pe Buri frunțași, cari cădeau în mâinile lui, cum au fost Broekma, Lotter, Scheeper, adevărați martiri pentru poporul lor. Buri înving din nou pe Englezi în 20 August, în 19, 27 și 30 Septembrie, apoi în 1 Noembrie. Englezii ucideau și esilau, Buri amenințau cu represalii. Se părea, că răsboiul va lua o astfel de întorsătură, încât să fie imposibilă pacea. Atunci, în primăvara acestui an, interveni Holanda din nou. Englezii nu mai erau așa de fuduli și după-ce mai mâncaseră o bătaie strajnică în 9 Martie a. c. la Tweebosch, unde a fost rănit și prins chiar lordul Methuen, s'au început tractările de pace. Cu ce rezultat, s'a văzut și se va mai vedea de aici înainte.

Rar ne-a mai fost dat să mai vedem în istorie o astfel de luptă pentru libertatea națională, cum a fost cea purtată de micul popor al Burilor. Lupta aceasta a fost cu atât mai admirabilă, că nici unul dintre celelalte state nu le-au sârit într'ajutor.

De altminteri Buri nu sunt încă înfrânți și poate mai avem prilej să-i vedem eară înălțându-se.

Masa studenților din Blaj.

Comisiunea de 12, aleasă pentru înființarea mesei studenților dela școalele române gr.-cat. din Blaj, a lansat către public următorul **APEL**:

Nisuiința manifestată în anii din urmă, de a înființa pe lângă școalele noastre mese pentru studenții mai săraci, izvorește din recunoașterea unei lipse mari și dureroase.

Toți cei-ce se ocupă cu educațiunea tinerimii, sau se interesează de aceasta mare cauză publică, știu, că a devenit una dintre cele mai insistente necesități ale timpului, de a sări într'ajutorul tinerimii studioase și în ceea-ce privește nutrețul ei trupesc. Studiul peste tot reclamă, ca o condițiune de căpetenie, un trup sănătos și bine hrănit. Sistemul instrucțiunii moderne însă pretinde, mai mult ca ori-și când, o îngrijire

serioasă a trupului, pentru-că acest sistem reclamă prin mulțimea și varietatea studiilor o deosebită încordare a puterilor sufletești și trupesti.

Față cu numeroasele și feluritele recerințe ale instrucțiunii, tinerimea noastră studioasă se găsește între niște condițiuni din cele mai slabe. În lipsă de locuințe destul de spațioase, mulți elevi ai școalelor noastre sunt osândiți a trăi în niște căsuțe mici, umede, lipsite și de aer și de lumină; ear' în privința traiului sunt în mod neîndestulitor provăzuți. Organismul nehrănit cum se cuvine însă, și angajat în același timp la cea mai încordată muncă, între stări igienice necorespunzătoare, nu numai nu se poate dezvolta normal, ci slăbind își pierde toată energia și toată puterea de rezistență contra multelor și feluritelor morhuri, cari ispitesc sănătatea tinerilor mai ales.

Pentru astfel de cazuri nenorocite, învățătura e costisitoare, în loc să fi fost o binefacere, a devenit un blăstăm, și toată cheltuiala de bani și de energie, depusă de către învățători și învățacei, a fost făcută în deșert, spre paguba ireparabilă a particularilor, ca și a comunității obștești.

Fiind însă, că atari pagube nu se pot delătura cu totul, trebuie deci prevenite. Și între măsurile prevenite ale acestor rele sunt și mesele pentru studenți. Importanța lor în privința aceasta este recunoscută de medicii și pedagogi deopotrivă. De aceea și la noi s'a deșteptat în timpul din urmă o preocupare publică pentru aceste folositoare instituțiuni. Scopul lor este de a oferi studenților, gratis ori în schimbul unei taxe de tot modeste, mâncare caldă, suficientă și nutritivă, măcar odată în zi, ca astfel studenții bine provăzuți fiind, să se poată dezvolta bine și trupesti și sufletești, și să poată presta cu succes munca spirituală ce li se cere, fără dauna sănătății și vigoarei lor trupesti. În același timp ele tind a pune pe elevi, cel puțin la masă sub o inspecțiune părintească, și a împușina astfel grijile părinților de acasă.

Dacă aici în Blaj nu ne-am îngrijit mai curând de înființarea unei astfel de instituțiuni, este nu pentru-că am fi ignorat necesitatea și importanța ei, ci pentru-că aici a existat mai întâiu la Români o atare instituție.

Intr'adevăr »masa studenților« din Blaj s'a înființat, într'un înțeles oarecare mai larg, deodată cu însăși școalele, cari acum deaproape 150 de ani revărsă asupra neamului binefacătoarea lumină a culturii.

Intemeietorii de pie memorie ai acestor, celor mai vechi școale românești din patrie, au prețuit de sigur foarte mult învățătura, ca hrană a vieții sufletești. Așa de sus au ridicat ei în gândurile lor sfinte actul luminării minții cu lumina înțeleptelor învățături, încât îl numiau cu o caracteristică expresie »frângerea sfintei pâine a învățăturii«. Cu toate acestea ei nu-și uitară nici de hrana trupului; mai ales că și atunci ca și acum, cu deosebire fiii țărânilor noastre împoprau școalele. Astfel pe timpul episcopului Petru Paul Aron — cum spune Samuil Clain, — se aflau în Blaj deja 300 de studenți, și

episcopul și ținea cu pâne, și la prasnice și cu fertură, pe unii și cu haine și cu cărți.

Esemplul fericitului fondator al școalelor, a fost imitat cu belșug de toți succesorii săi. Atanasie Rednic a lăsat școalelor toată averea sa; Grigorie Maior a înființat fondul pentru pâne, pe care toți arhierii următori l-au susținut, îmbogățindu-l așa, încât și astăzi, fiecare student cu purtare bună și progres îndestulitor este provăzut gratuit cu pâne.

Ca să nu mai amintim de numeroasele fundațiuni de stipendii, cari tot spre susținere s'arvesc, ne oprim la actul marelui metropolit Vancea, care a întemeiat două internate frumoase, unul pentru băieți și altul pentru fete. În aceste institute sute de inși primesc proviziune completă pe lângă o taxă modestă, sau chiar gratuit. Dar' ori-cât de mult ar fi făcut Archiereii de fericită pomenire ai Blajului pe acest teren, astăzi numai este îndestulitoare părințesca lor îngrijire, din care de altfel, atâtea sute și mii s'au împărțit și se împărțesc. Internatele cele două sânt prea strimte, pentru a pute primi la buna lor masă pe toți cei avisați la un traiu mai sănătos. Și chiar dacă ar avea loc să se primească, nu ar avea de unde să dea mâncare tuturor celor lipsiți. Fundațiunea de pâne deasemenea, ori-cât de folositoare ar fi fost și ar fi, nu mai este îndestulitoare. Căci numai cu pâne și cu sfirmituri de bucate de pe acasă nu se pot nutri studenții în mod îndestulitor.

Lipsa aceasta se simte de mult, dar' acum a sosit momentul suprem, pentru a întreprinde tot ce ne stă în putință, spre a satisface necesităților mai ardente. Ceea-ce recunoscând inteligența română din Blaj, întrunită în 16 Februarie n. 1902 într'o ședință, anume spre acest scop conchemată, a hotărât să adreseze un apel către toți aceia, cari au beneficiat cândva de școalele din Blaj, sau știu aprecia importanța lor pentru poporul românesc, rugându-i să binevoiască a-și da concursul generos la înființarea unei mese pentru studenții dela școalele române gr.-cat. din Blaj.

Comisiunea aleasă în această adunare a cerut dela Prea ven. consistor metropolitan din Blaj, patronul suprem al institutelor noastre, autorizarea de a face o colectă în favorul mesei studenților, ceea-ce i s'a și dat prin rezoluțiunea consistorială din 4 Martie 1902, nr. 1166. Drept aceea, subscripții membri ai comisiunii de doisprezece venim prin aceasta a ne implini misiunea ce ni s'a încredințat, apelând cu toată dragostea frățască la toate inimile generoase, cari știu prețui valoarea instituției, ce proiectăm, să alerge cu ofertele lor întru ajutor.

Prin glasul nostru cer ajutor acele așezăminte românești, cari de un veac și jumătate au revărsat lumina culturii în mijlocul poporului nostru, și cari mai mult de un secol au fost unicul nostru far cultural.

Prin glasul nostru se adresează școlile din Blaj către toți fiii săi și către fiii acelor, cari sub scutul lor s'au învrednicit de puterea învățăturilor, cu ajuto-

rul cărora și-au făcut stare și avere și poziție de onoare în societate.

Prin apelul nostru imploară ajutorul de recunoștință al fiilor săi acea »alma mater«, care atâtea fii luminați a dat vieții — și îl imploară, nu pentru sine, ci pentru acei fii ai poporului, pe cari de acum înainte vrea să-i crească și să-i învețe spre binele neamului nostru.

La vocea acestor vechi așezăminte culturale asociem și noi cu toată credința cuvântul nostru rugător. Pentru-că noi credem firm și tare, că este acum timpul suprem, să contribuim și noi fiecare din ceea-ce ne-a dat Dumnezeu, spre a susține și dezvolta acele așezăminte, pe cari tot numai arhierii noștri le-au întemeiat și susținut cu mari jertfe spre binele nostru obștesc. Este nobil și frumos, ca la rindul său și inteligența să-și arete tributul recunoștinței sale pentru binefaceri primite, și să facă astfel și ea binefaceri pentru întemeierea mai bună a viitorului nostru comun.

Garanta acestui mai bun viitor și titlul de onoare al inteligenței române este tocmai faptul, că întotdeauna ea a înțeles rolul și datorința sa.

Școlile din Blaj au esperiat nu de mult cu multă mângâiere generositatea inteligenței române. Când în lipsele sale mari, gimnasul din Blaj a apelat în 1893 la ajutorul public, în scurtă vreme nu mai puțin, decât 20.000 fl. i s'au trimis spre acoperirea urgentelor sale necesități.

Animati de acest frumos exemplu al virtuții românești, apelăm acum de nou, cu neclintită încredere, și ne rugăm în numele acestor școli, ca să nu li-se denege nici acum generosul sprigin.

E vorba de a înzestra cu o nouă putere aceste școli, cari în curând vor avea să sërbeze iubileul existenței lor de 150 de ani. Nu este chip de a sërba mai demn și mai potrivit acest dat de mare importanță istorică, decât a întemeia noue instituțiuni, cari să fie completarea desăvirșită a iubilarelor așezăminte.

Sus deci inimile! Să dovedim, că înțelegem rostul așezămintelor culturale românești și că știm și lucra, și jertfi pentru înaintarea și dezvoltarea lor.

Să dovedim că sântem vrednici urmași ai acelor, cari între mii de suferințe și pedeci de tot soiul au știut să înființeze locașuri de învățatură, spre a ne înzestra pe noi cu puterea nebiruită a culturii și moralei!

Blaj, din ședința comisiunii de 12 ținută la 16 Maiu 1902.

Iosif Hossu, canonic, dir. gimn., președintele comisiunii. *Georgiu Muntean*, director al institutului preparandial. *Iuliu Br. Hodosiu*, dir. inst. de credit și economii »Patria«. *Octavian B. Bonfiniu*, prof. gimn. *Georgiu Vancea*, proprietar. *Dr. Alexandru Pop*, medic. *Iacob Murășan*, profesor de musică. *Dr. E. Dăianu*, prof. de teologie, notar al comisiunii. *Emil Viciu*, prof. gimn., dir. internatului de băieți. *Dr. Iuliu Maniu*, avocat arhidieceșan. *Gavrilă Precup*, profesor gimn. *Dionisiu Trifan*, măiestru croitor.

Adunări învățătoresți.

Despărțământul Făgăraș.

Despărțământul Făgăraș aparținător »Reuniunii inv. arhidieceșane gr.-cat.« și-a ținut adunarea de primăvară ăstan în comuna Iași la 18 Maiu a. c.

Adunării i-a premerș serviciul divin, după care ne-am întrunit în școala gr.-cat.

Între oaspeți și de astă-dată am avut fericirea a numera pe Rev. Domn vicar *Iacob Macaveiu*, afară de aceea am putut saluta în mijlocul nostru pe dl notar al districtului vicarial, părințele Maximilian Receanu și d-nii preoți: Mateiu Florea din Iași și Valer Negrea din Poșorta. Cu bucurie constat, că am văzut și câțiva colegi dela școale cu alt caracter.

După programul stabilit să pune la ordinea zilei examenul de vară cu elevii școalei locale, care a ținut aproape 3 ore: În decursul examenului din răspunsurile bune și precise ale elevilor de școală ne convingem, că colegul S. Făgărășan e vârsat în ale școalei și nu fără merit își sërbează chiar astăzi aniversara de 25 ani pe terenul instruirii poporului.

La cetirea apelului nominal să constată a fi prezenți 23 inv. lipsind 8, dintre cari și-au scuzat absența numai 3 învățători.

Adunarea constatând de un an încoace absența sistematică a unor membrii a decis unanim pentru absenții dela adunare o amendă de 4 coroane, voină a premerge și altor despărțăminte cu exemplu. Amenda se va încasa în timp de 8 zile dela recercarea biroului, la caz contrar prin forurile superioare.

Rev. domn vicar ne-a promis, că îndată ce va espira termenul de 8 zile dela recercare, să i-se predea dînsului lista absenților din partea prezidiului având a lua dispozițiunile de lipsă ca amenda dictată să incurgă dela casșarii bisericăști din salarul respectivilor membri absenți.

La propunerea secretarului Octavian Pop, să aleg în comisiunea censurătoare pentru examen și disertații: D. Stănuț, A. Stroia, G. Cosma și M. Grecu, după care harnicul învățător C. Langa își cetește disertația: »*Învățământul educativ în școalele populare*«.

Urmează disertația din domeniul economic: »*Activitatea și munca fericeșă și onorează pe om*«, de învățătorul I. Ciatlog. Ambele disertații au fost lucrate conștientios, ceea-ce apare și din raportul comisiunii censurătoare esmise, care le-a clasificat de »foarte bune«, examenul de vara de: mulțumitor, ear' disertațiilor și esaminătorului li-se aduce mulțumită protocolară.

După aceea se încasează taxe curente și restante și se înscriu membrii noi.

Țin se amintesc acea împrejurare măgulitoare, că despărțământul nostru Făgăraș numără până astăzi șese membri fondatori și anume: Rever. domn *Iacob Macaveiu*, vicar, rev. domn *Basilu Rașiu*, fost vicar, actual rector seminarial în Blaj; *Ioan Bunea*, preot în Vad; *Ioan Fulicea*, preot în Șinca; *G. Repede*, preot în Homorod; *G. Boer*, fost locotenent în pensiune în Vad.

În despărțământ mai sînt 36 membri ordinari și mai mulți ajutători.

Adunarea de toamnă se va ține la Cârța-săsească, unde vor diserta domnul Stănuț și dl. Negrea.

După sfîrșitul agendelor oficioase — cam la 4 ore d. a. — am convenit la masa comună sub cerul liber, unde în veselie și sînină dispoziție am petrecut între însuflețite toaste.

Seara s'a dat producțiune teatrală de diletanți, care a succed bine, ear' după producție a urmat petrecere cu joc. Am plecat încântați dela Iași, avînd un singur regret pe seama acolora, cari nu au putut fi de față la adunare.

Un inv.-dir.

Despărț. Mediaș și Ibașfalău.

În 4 Maiu a. c. s'a ținut adunarea de primăvară a reuniunii învățătorilor gr.-cat. din despărț. Mediaș și Ibașfalău, în comuna Brateiu.

La orele 8 a. m. toți cei prezenți au luat parte la serviciul divin în biserica gr.-cat. din loc, care era îndesuită de popor.

După finirea serviciului, la orele 11 s'a început ședința în localitatea școlii gr.-cat.

Ședința s'a deschis prin o cuvîntare rostită de președintele reuniunii Elie Câmpean inv. gr.-cat. în Agârbiciu, care prin o vorbire potrivită arată însemnătatea și folosul reuniunilor învățătoresci. Urmează pertractările punctelor din program, cari toate au decurs în cea mai bună ordine și corectitate după a căror terminare președintele declară ședința de închisă.

A urmat prânzul comun dat de învățătorul local împreună cu câțiva vrednici poporeni. Cu aceasta ocaziune s'au ridicat mai multe toaste pentru superiorii bisericesci cari cu zel și abnegațiune au lucrat la nivelul ridicării învățătorilor și a reuniunilor. — Tractul Mediașului pot zice cu drept cuvînt că până la un timp a fost cel mai disordinat cu deosebire în ce privește școlile chiar de tot rămaș îndărăpt. — Căoi înainte de aceasta cu 15—16 ani abea dacă auzia undeva de vre-un învățător mai vrednic, ear' edificii de școale puține puteai afla, și și acelea în

stare necorespunzătoare. Astăzi însă cu bucurie nespusă și fără nici o esagerare declar, că tractul Mediașului are peste 15 învățători tineri, zeloși și calificați prin cari se vede asigurată lumina poporului.

Meritul principal îl are zelosul și neobositul protopop dl. Ioan Moldovan, care de când a venit în acest tract a dezvoltat o activitate mare atât pe terenul bisericesc, cât și cultural, renovându-se și edificându-se sub ocărmuirea sa bisericii, școale și case parohiale, sistematizându-se șalarul învățătoresc la minimum de 300 fl. reinviindu-se despărțământul al XXIX. al »Asociațiunei«, etc.

sb.

Despre dări și aruncuri.

(Urmare.)

Primăria poartă evidența a) despre cei deobligați la darea de pușcă; b) despre cei-ce au arme libere de dare; c) despre cei-ce plătesc darea de vînat și cea de pușcă la perceptorat. Primăria e îndatorată să arete consemnarea celor-ce plătesc darea de pușcă atât primpretorului, cât și gendarmeriei pentru controlă. Purtarea aceasta a evidenței trebuie să o prezenteze primăria atât organelor financiare, cât proprietarilor învecinați.

Primăria trebuie să grijească, ca tot cel-ce are pușcă de vînat să-și plătească darea, arătînd transgresiunile în privința aceasta direcțiunii financiare. Organul primăriei, care nu îndeplinește cele impuse de legea aceasta, se pedepsește prin direcțiunea financiară în fiecare caz cu 10—50 cor.

Poliția de stat și gendarmeria, organele comunale și municipale de siguranță, precum gardiștii (finanții) sînt îndatorați, proprietarii și arîndașii dreptului de vînat și funcționarii și servitorii lor, apoi păzitorii de cîmp și de pădure sînt imputerniciți să ceară arătarea cărții de vînat dela cei-ce vînează cu pușca sau cu căni.

Provocat fiind trebuie să arete oriș-cine cartă de vînat.

Cel-ce nu arată, ori din ce cauză cartă de vînat, trebuie să înceteze numai decît cu vînațoarea și dacă e ne-

cunoscut, trebuie să-și spună numele sau locuința sau să dea un zălog sau în fine să meargă cu cel-ce l-a provocat la primăria comunală, ca să i-se constate identitatea.

O transgresiune comite: a) cel-ce nu arată cartă de vînat, pedepșindu-se cu 2—20 cor.; b) cel-ce nu încetează, provocat fiind, cu vînatul, nu-și spune numele și locuința, nu dă zălog, nu vrea să meargă la primărie. Pedepșa e de 40—200 cor.; c) cel-ce și dă cartă lui de vînat altuia poate fi pedepsit cu 40—200 cor.; d) cel-ce vînează cu cartea altuia sau cu o cartă, căreia i-a trecut sorocul, se pedepsește cu 40—200 cor.; e) cel-ce vînează cu o cartă falsificată se poate pedepși cu 100—200 coroane; cel-ce nu-și înștiințează pușca pentru dare sau cel-ce folosește la vînat, o pușcă declarată liberă de dare poate fi pedepsit de fiecare pușcă cu 20—40 coroane.

Contra măsurării pedepsei, care o face direcțiunea financiară, se poate apela în timp de 15 zile la comitetul administrativ municipal. Dacă hotărîrea e aceeași, nu se mai poate apela nicăiri, dacă hotărîrile sînt deosebite, se poate apela la tribunalul administrativ. Recursurile trebuie îndreptate totdeauna la direcțiunea financiară.

Dacă pedepșa în bani nu se poate scoate, se scotește tot pentru 20 cor. o zi închisoare; sume sub 20 cor. se scotesc ca întregi. Despre aplicarea pedepsei cu închisoare, hotărăște totdeauna comitetul municipal administrativ la propunerea motivată a direcțiunii financiare.

La aplicarea acestor pedepse se întemplă prescrierea, dacă nu s'a introdus cercetare în timp de 6 luni dela ziua în care s'a comis transgresiunea. În cazuri de orimă hotărăște prescrierea legea penală.

Puștile luate se dau în îngrijirea primpretorului și se dau eară proprietarului, după-ce s'a plătit pedepșa sau a isprăvit cu închisoarea. În cazuri mai grele se strică pușca sau se vinde.

(Va urma).

Țigani și popa lor.

(Urmare.)

Ear' când Preasfinția Sa le-a spus să se ducă acasă, să fie pe pace, să cinstească pe părintele Avrînte, care e om vrednic, că pe părintele Avrînte nu-l mută din Puradea, și că de nu vor fi cu ascultare, pe toți îi bagă în pușcărie, atunci Hampu voivoda, uitându-se drept în ochii Preasfinției Sale, a zis: »Bine, Preasfințitul, am știut noi oă-i ține cu popa, și de dus duce-ne-om noi acasă, da să știi, Preasfințitul, că nuno, aștia de aicea, oi obștia, pe sufletul dumitale îl taie pe popa d'a potoru și i-l trimite în ladă, ca să-l îngropi.»

— Așa, Preasfințitul, îl taie d'a potoru și i-l trimite în ladă, ca să-l îngropi, strigară ceilalți patru Puradei, că așa a hotărît obștia.

— Să știi, Preasfințitul, închee Hampu cu hotărîre, oă mîne noapte, când le spunem Țiganilor ce ai hotărît, popa intră în ladă d'a potoru, și ce-o

fi, o fi pe sat și pe sufletul d-tale! Așa să știi, Preasfințitul!

— Așa, să știi Preasfințitul, așa să știi! Închee amenințători solii Puradeilor, ridicînd spre confirmare pumnii în sus.

Amenințarea aceasta din urmă făcută cu atîta hotărîre l-a muiat pe Preasfinția Sa, și tot Preasfinția Sa, ca mai cuminte, a luat-o cu buna, zicînd solilor să aștepte în curte, până se va înțelege cu soboru, și apoi le va da răspuns.

Eșind Țiganii, sfetnicii Preasfinției Sale erau incremeniți și se uitau cu îngrijire unul la altul, așteptînd să înceapă Preasfinția Sa.

— Omul acela e vrajba intrupată, exclamă Preasfinția Sa, pe unde a umbat tot vrajbă a sîmănat.

— Și acum, ca și alte-dăți, zice unul dintre sfetnici, cel mai îndrăzneț, părintele Trifan, eu sînt incredințat că părintele Avrînte nu are nici o vină.

Zelul lui d'a lumina pe Țigani, de a deștepta în ei sentimentul de naționalitate și iubirea de limbă, a fost răstălmăcit de niște oameni răi-voitori, cari au răsvrătit pe Țigani împotriva lui. Pagubă pentru noi, oă o putere așa însemnată, cum e a Părintelui Avrînte, noi o osîndim să se mistuiască în luptă stearpă cu Țiganii din Puradea. Sînt de părere, ca fără amînare să-l scoatem din Puradea, unde vieța lui este în primejdie, și să-l trimitem în o parohie vrednică de talentele și învățătura lui.

— M'am gândit eu, — răspunde Preasfinția Sa, oă Sfinția Ta earăși îi vei lua partea. Dar' cine l-a pus pe el să propage naționalitate și cultură de limbă țigănească, în loc să se îngrijească de sufletele credincioșilor sei?! Ori-unde îl vom trimite, acel neastîmpărat tot poșne ne face. Țin și eu, că nu-l mai putem lăsa în Puradea, oă Țiganii sînt foc de întăritați și mă tem să nu-l omoare.

O carte bună.

(Urmare).

Aşa, bunăoară, dacă Ioan Dan a avut înainte de comasare 4 locuri, sub numerii topografiei 816. 817. 930. 540. aceste le-a pierdut în urma comasării, şi a primit în locul lor singura tablă să zicem cu numerii 350. 351.

Comisia, care iese la faţa locului din partea cărţii funduare, e chemată să schimbe cărţile funduare din întreaga comună, aşa încât în foaia fiecăruia, în locul pământurilor, pe cari le-a avut înainte de comasaţie, să se pună moşia primită după comasaţie.

Legea din 1892 porunceşte, că de câte-ori iese într-o comună comisia chemată să transformeze cărţile funduare în urma comasaţiei, aceasta comisie e datoare să se îngrijească şi de aceea, că dacă sînt în sat oameni, cari folosesc locuri, pe cari le-au cumpărat, dar de intabulat nu le-au intabulat, să-i îndemne şi să le facă înlesnire, ca să-şi poată intabula locurile pe numele lor, fără ca ei să mai înainteze rugare în scris. E destul, dacă vin oamenii înaintea comisiei şi cer să fie luaţi la protocol. Dacă dovedesc ceea-ce legea cere dela dîşii, locurile cumpărate se vor intabula pe numele lor fără nici o cheltuială.

O altă comisie e aceea, pe care o trimite ministrul de justiţie, anume cu scopul, ca să facă toate intabulările şi aducă în ordine cărţile funduare din cutare comună.

Pentru-ca să iese o astfel de comisie la faţa locului, reprezentanţa comunei trebuie să înainteze o rugare la cartea funduară, care apoi o aşterne la minister.

În rugare trebuie să dovedească, că în comuna aceea nu s'au făcut încă cărţile funduare cele nouă, nici comasare şi că nici nu e nădejde să se facă în curînd.

Aceasta e de lipsă pentru-că, dacă e să se înceapă facerea cărţilor funduare celor nouă în comună, ori e în urgenţă comasarea, şi aşa vor eşi comisiile la faţa locului, după-cum v'am spus mai sus, şi astfel nu e trebuinţă ca ministrul să trimită o comisie deosebită.

— Să mă iertaţi, Preasfinţite Stăpâne — replică Părintele Trifan, să fac o rectificare. Eu găsesc purtarea părintelui Avrinte, ca întotdeauna, şi acum de tot nevinovată, ba vrednică de laudă, şi nu este vina lui, dacă Paradeii vrăeau să facă cu el cum au făcut Jidovii cu Domnul Christos. Atîrnă numai dela noi, ca noi să nu facem şi acum ca Pilat. De câte-ori a fost pedepsit părintele Avrinte, totdeauna a fost pedepsit fără vină. Tot numai intrigile în contra lui, calomniile şi împrejurarea, că omul ţine la sine şi nu prea se pleacă v'au îndemnat să-l pedepseşti. Eu totdeauna mi-am dat votul meu separat, şi vă rog să cercetaţi în acte, dacă nu s'a dovedit în urmă că eu am avut dreptate. Ar fi timpul să recunoaştem odată vrednicia omului, şi să-l aplicăm acolo unde rîvna lui fără păreche şi cultura lui superioară multora din cei cari l-au nenorocit, poate să aducă roduri, cari să ne facă onoare. Eu v'aş ruga sau

Tot în rugare comuna trebuie să dovedească, că în timpul din urmă s'au făcut în sat o mulţime de vânzări şi schimbări de moşii, cari însă nu s'au intabulat în foaie.

Dacă ministrul află, că e de lipsă să se trimită o comisie la faţa locului, care să aducă în ordine cărţile funduare din comună, trimite rugarea îndărăt la cartea funduară îndrumându-o, ca numai decît să iasă comisia la faţa locului.

Înaintea comisiei acesteia intabulările se fac ca şi înaintea celor de mai sus. Oamenii îşi dau rugările la protocol şi dacă dovedesc ceea-ce să cere dela ei, atunci locurile se intabulează pe numele lor.

În urmă ori-şi-care om poate scoate o comisie pe cheltuiala sa, anume cu scopul ca să intabuleze un loc. Se înţelege, că comisia se va ocupa numai cu locul lui şi-l va intabula pe numele petentului, dacă va afla, că locul e al lui, şi numai dintr-o pricină sau alta nu a putut face intabularea în urma rugării ce el a înaintat în scris.

Toate comisiile acestea însă pot face o intabulare numai pe numele aceluia, care ţine locul în folosinţă, şi încă nu cu puterea sau pe nedreptul, ci tocmai fiindcă are un drept oare-care asupra lui.

Aşa dară cel ce vrea o intabulare din partea comisiei trebuie să dovedească, că el ţinea locul în folosinţă şi că a câştigat un drept oare-care asupra lui.

Sînt mai multe cazuri sau împrejurări, între care se poate face intabularea, de aceea le voi lua pe rînd:

1. Mai des e cazul, când cineva a cumpărat un loc, a făcut contractul în toată regula, a luat locul în folosinţă şi a plătit preţul lui. Contractul însă nu l-a înaintat spre intabulare, căci nu a avut bani să plătească pentru rugare ori din altă cauză. Destul că într-aceea vine comisia în sat şi omul meu auzind că poate face intabularea aici înaintea ei fără nici o cheltuială, arată contractul la domniile din comisie, cari îl primesc şi locul se scrie în foaie pe numele lui. De cumva contractul omului nu e făcut chiar bine, aşa încât, dacă

să-l aduceţi în cancelarie, sau fiind că prea e cu capul meu, să-l strămutaţi în Mămăligari, unde parochia vacantă îi oferă destul de larg teren de activitate, căci are să lupte cu tot neamul de oameni pentru apărarea bisericii şi naţiunii sale.

Din vorbă în vorbă toţi sfetnicii se alăturară pe lângă părerea părintelui Trifan şi Preasfinţia Sa în urma urmelor se pleacă voinţei lor, hotărînd să trimită pe părintele Avrinte în Mămăligari.

Părintele Trifan a fost, carele a eşit cu bucurie şi a chemat pe Ţigani să le spună hotărîrea.

Intrînd Ţiganii în casa de sfat, Preasfinţia Sa le-a ţinut mai întăiu o învăţătură, apoi le-a spus hotărîrea luată îndemnându-i să se ducă acasă şi să aştepte în linişte sosirea scrisorilor.

— Noi fără hotărîre la mână nu ne ducem, Preasfinţite, — a răspuns Hampu voivoda, că nu ne-o crede ni-

l-ar fi înaintat spre intabulare în modul obicinuit, nu era primit, ci primea poate numai prenotare, atunci ca comisia să-l primească şi să-i intabuleze locul pe numele lui pe baza contractului acestuia, e de lipsă, ca să arete şi un atestat dela comună, cum-că el ţine locul în folosinţă.

Intabularea înaintea comisiilor e înlesnită şi în privinţa aceea, că nici nu e de lipsă contract în scris, ci e destul, dacă vânzătorul locului, pe al cărui nume este scris, încă vine însuşi în faţa comisiei şi spune cu gura, că a vîndut locul şi cere să se intabuleze pe numele cumpărătorului.

Se întemplă în viaţă şi aceea, că cumpărăm dela cutare om un loc, care încă nu a trecut în foaie pe numele lui, ci stă tot pe numele tatălui său. De aceea nici nu am putut cere la cartea funduară, ca locul să se intabuleze pe numele nostru, fiindcă nu e scris pe numele aceluia, cu care am făcut tirgul. Înaintea comisiei însă şi lucrul acesta merge mai uşor.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

„Îndrumarea pentru corespondenţii economici”

(Urmare)

Fiindcă rezultatul arătării atîrnă dela modul tăiatului brazdelor, la aşezarea plugului înainte de arat totdeauna trebuie să se întoarcă cu grija cea mai mare. Cu cât se taie brazda mai lată, cu atât o întoarce plugul mai bine şi din contră cu cât se taie aceea mai îngustă, cu atât se ţerinează mai bine. Astfel economul bun va îngriji ca la facerea ogorului, la întoarcerea miriştii şi a gunoiului sub brazdă, se taie nişte brazde mai late, ear' la arăturile pentru amestecatul gunoiului şi sîmănat să taie nişte brazde mai înguste, ca cu atât mai bine să se ţerineze pămîntul.

După sfînzimea în care se taie brazdele, se împart arăturile în superficiale, mijlocii şi sfunde. Superficiale

meni, că Ţiganii vor gândi, că n'am isprăvit nimic şi mîne noapte îl omoară pe popa Avrinte. Să ne dai scrisoare cu pecete la mână, că de uu-i bine!

— Aşa Preasfinţitul, — strigă tovarăşii lui Hampu, să ne dai scrisoare cu pecete la mână, că de nu nu-i bine!

Şi earăşi părintele Trifan a fost, care a stăruit de s'au făcut scrisorile una cătră protopopul locului, alta cătră părintele Avrinte şi alta cătră protopopul, care era peste Mămăligari.

Pe la 4 oasuri din aceeaşi zi, cei cinoi călăreşi, acum şi mai făloşi, au părăsit eplscopia, ducînd în şerparul lui Hampu porunca Vlădicei cătră părintele Avrinte.

(Va urma).

GLUME.

Convîngător.

— Sînt proaspete ouşele?
— Foarte proaspete! Dacă vii cu mine, poţi încă auzi găinele, cari le-au ouat, cotoorozînd.

sau mai la suprafață se numesc acelea, la cari afunzimea brazdelor nu trece peste 10 cm. sau un lat de palmă, mijloicii se numesc acelea, la cari afunzimea brazdelor nu trece peste 20 cm., ear' afunde se numesc acelea, la cari afunzimea brazdelor trece peste 20 centimetri.

Că ce fel de arătură se facem la arat, nu se poate statorî în regulă generală. Aceasta atîrnă totdeauna dela compozițiunea pămîntului, ce avem de arat. Presupunînd, că și pătura moartă e priincioasă dezvoltării plantelor, atunci arăturile afunde sînt mai bune pentru cultura acelora. Din aceasta nu urmează, că pretutindenea și totdeauna trebuie arat afund. Pentru-că deși aratul afund e tare de însemnat și cu scop, totuși a-l aplica și în astfel de pămînt, care e peste măsură umed sau petros, nu ar însemna a cultiva pămîntul prin arat, ci mai mult a-l strica și a-l face astfel nepriincios pentru cultura plantelor.

Economul priceput nu se va apuca de arături afunde înainte de a cunoaște și pătura mai dedesupt a pămîntului ce are de cultivat. Pentru-că la arăturile afunde se recer și anumite pluguri mai bune și și vite mai cu putere. Unde economul are recerînțele acestea, apoi pămîntul încă e acomodat pentru arăturile afunde, acolo trebuie săvîrșite din timp în timp, pentru-că prin acelea se sporește roada sămînăturilor, acestea se pot dezvolta mai cu putere, se împedecă uscatură grabnic al pămîntului, prin urmare sămînăturile nu sufer așa tare de secetă, care acum de câțiva ani domnește în unele ținuturi într'o măsură așa mare peste vară mai ales. Afară de acestea este îndeobște cunoscut, că în arăturile afunde nici buruienile nu se produc într'un număr așa însemnat, ca în cele superficiale.

Nici-odată nu-i iertat, ca arăturile afunde să se săvîrșească dintr'odată ci numai pe rînd. Pentru-că dacă s'ar aduce dintr'odată prea mult pămînt sterp la suprafață, ar trebui să așteptăm prea mult timp, până când acela s'ar coace și s'ar face roditor. Aceasta va să zică, că arăturile afunde să se facă tot câte puțin, când facem ogorul.

Dacă ne uităm la economii nostri din deosebitele ținuturi ale țării, vedem că roada lor nici-odată nu corespunde așteptărilor. Pricina la aceasta este deoparte sămînța slăbuță, de altă-parte modul acela rău de lucrat al pămîntului. Sub modul acela de lucrat nu este de a se înțelege numai lucratul ca de clacă, ci și datina aceea rea de a se lăsa miriștea de pildă nearată până primăvara. Pe asemenea miriște nici gunoiul pus nu poate ave nici o înfrînță. În pămîntul prost lucrat, nici sămînța bună și scumpă nu poate da roduri îmbelșugate.

La lucrările pentru arat regula de căpetenie e aceea, ca fiecare lucrare să se săvîrșească la timpul seu. Astfel cea dintăiu recerînță e aceea, ca după seceriș miriștea să se are de atâtea-ori, de câte-ori o recere aceasta natura pămîntului și a sămînăturilor, ce voim a cultiva în acela.

Aratul miriștei îndată după seceriș se recere pentru aceea, ca pămîntul să

se curăț de buruiună. Buruienile se coc de regulă ceva mai de timpuriu ca sămînăturile, și cu privilegiul aratului se scutură sămînțele lor. Acestea căzînd în pămînt incolțesc, dar' ca să se desvoalte și să mai facă din nou sămînță, nu mai au timp, căci urmează toamna cea rece și apoi iarna.

Ce privește timpul de arat pentru sămînături acela se împarte în două părți: pentru sămînăturile de toamnă și pentru cele de primăvara. Pentru cele dintăiu timpul se deosebește fiindcă unele se cultivă în ogorul întreg, altele în ogorul numai de jumătate, cum e de pildă în ogorul comasat.

Scopul ogorului întreg este, ca pămîntul să odihnească un an, ca materiile nutritoare din pămînt să se poată mai bine aduna la un loc mai tare. De aceea apoi și vedem, că anumite sămînături, cum e de pildă grâu, se fac mai bine în ogorul întreg, ca în cel de jumătate.

Dar' sistemul ogorului întreg își perde tot mai mult teren din zi în zi, în urma scăderii prețului bucatelor și a creșterii populațiunii. De aceea și vedem o înaintare însemnată în cultura pămîntului întreg sau comasat. Prin o astfel de cultură ajungem că putem produce bucate mai multe prin nutirea vitelor cu plante de nutreț și peste vară în grajd.

În economia schimbătoare sau în sistemul câmpurilor comasate, regula de căpetenie e aceea, ca după seceriș miriștea să se are îndată cu o arătură superficială, ear' mai târziu la sămînțat sau la ogorul de toamnă, cu o arătură mai adîncă.

III. Grăpatul este partea întregitoare a aratului. Plugul numai cât taie pămîntul, care de regulă după arat rămîne brușos, dar' grapa strică brușii și netezește locul arat. Două feluri de grape deosebim, precum: grapa cu colți și cea de mărăcini.

Grapa cu colți nu-i ertat să fie prea ușoară, pentru-că atunci nu corespunde scopului ei. O asemenea grapa numai netezește suprafața pămîntului, dar' brușii nu-i poate strica. De aceea cele mai bune grape sînt cele pregătite întregi de fer, cari constau din câte 2-3 brațe. Cu astfel de grape scopul grăpatului se poate ajunge cu de săvîrșire.

Regula de căpetenie la grăpat este aceea, ca acela nici-odată să nu se săvîrșească pe un timp prea umed, pentru-că atunci se calcă și îndeasă prea tare pămîntul, așa că mai mult calcăm și stricăm cu vitele, decât putem ajuta cu grăpatul. Mai departe e regulă, ca grăpatul să se facă cu cai și în latul brazdelor.

(Va urma).

Recoltarea rapiței.

Rapița se știe că se scutură foarte lesne de aceea trebuie să nimerim bine timpul recoltei, neputînd aștepta până se coc toate tecile.

Când după scuturarea florilor, câmpul de rapiță nu mai e verde, ci galben roșietic, ear' în tecile de jos boabele sînt cafenii, pe când în cele de sus sînt încă verzi, atunci începem a secera.

Rapița măruntă se recoltează pe la sfîrșitul lui Florar sau începutul lui Cireșar, ear' cea belgiană mai târziu, cam odată cu grănele.

Rapița se taie mai bine cu secerea dimineața și seara (la nevoe chiar noaptea pe lună), spre a o feri de scuturare. Dacă timpul este prielnic, rapița se lasă să se usuce în poloage; la din potrivă acestea se leagă în snopi mici cari se așează mai bine în glugi s'au în clăi rotunde. După uscarea acestea se încarcă cu îngrijire în care așternute cu zăblae; glugile sau grămezile se ridică de odată cu doi pari băgați sub ele.

Rapița se treeră cu vitele sau cu mașina la care coșul se depărtează cât de mult de tobă. Când treerăm cu vitele este potrivit a face trei arii: în timpul cât vitele treeră pe una, pe a doua se întinde, ear' pe a treia se întorc și scot paele.

Rapița treerată și curățită trebuie întinsă în magasie în strat subțire și dată des la lopată (odată pe zi sau la două zile odată, timp de două săptămâni), până se usucă bine.

SFATURI.

In contra durerii de măsele. Cei cari sufer de dureri de măsele și nu pot să doarmă din cauza lor, să ia 0.90 centigrame salicitat de sodă cu 15 picături de tinctură de beladonă și vor dormi liniștiți.

Trifoiul nu trebuie sămînțat sub pomi, căci avînd și el rădăcini lungi, suge prea mult din hrana trebuincioasă pomilor.

Știri economice, comerc. industr. jurid.

Din Mangalia. Ministrul de lucrări publice a alocat o sumă 200.000 de lei pentru construirea unei schele de încărcări de cereale, la Mangalia.

Cerealele în deposit în această localitate vor fi aduse cu vase de pînză până la Constanța, de unde vor fi încărcate pe vase mari cari fac cursele de esport.

Vinurile franceze în Ungaria. În anul 1900 Franța a importat în Ungaria șampanie în valoare de 451.000 cor., cognac pentru 181.600 cor., licoruri 55.400 cor., vin în butelii 13.132 cor., vin în coșuri 10.350 cor. și romuri pentru 6.480 cor. Producțiunea vinicolă a Ungariei a fost în 1900 inferioară celei din anul precedent. Viticultorii au făcut deci afaceri bune, dar' revînzătorii, din cauza crizei și a lipsei monetare, au suferit pierderi. Importarea vinurilor italiene a scăzut simțitor; în loc de 889.960 chintale metrice de vin italian importat în 1899 nu s'a importat în 1900 decât 473.500 chintale metrice.

Cărcîmele în România. După o statistică a serviciului sanitar, numărul total al cărcîmelor din România este de 20.585.

Din aceste, 14.639 sînt în comune rurale și țiguri, ear' 5.946 în capitală de județe.

CRONICĂ

Daruri pentru biserică. »Lucrați până e ziuă, căci vine noaptea, când nime nu va mai pute lucra» (ev. Ioan). De acestea cuvinte ale evang. pătrunși și convinși în suflet evlavioșii credincioși Mihail Ferdean și soția Dochia născ. Lazăr, au depus la banca »Arieșana« din Turda suma de 200 coroane pentru înfrumusețarea frontarului la nou zidinda biserică din *Agârbișiu*.

Tot pentru înfrumusețarea frontarului au mai contribuit: Maria Sebeni lui Iacob 3 cor.; Maria Telecan născ. Terdean 1 cor.; Ioan Muntean 60 bani; Susana Muntean 60 bani; ear' pentru sf. biserică: Maria Moldovan născ. Turean un rând de vestminte colorate în preț de 50 cor.; Maria Gaciu născ. Moldovan un prapur verde în preț de 26 cor.; Maria Spălnăcan născ. Felecan un brâu și un epitrafir în preț de 20 cor.; Iacob Sebeni senior, un stichariu alb în preț de 6 cor.; Ileana Vana lui Nicolae 2 ștergare frumoase în preț de 4 cor.; Ana Dragota lui George, un sfeșnic în preț de 60 bani. — Fapte bune, cari de sine se laudă. *Vincențiu Orășan*, presbiter.

— Dl. Atanasiu Roșian, not. cerc. și d-na Victoria Roșian născ. Crișan au dăruit bisericii din Gârbova de jos un apostoler legat în piele, cu litere străbune în preț de 12 cor. 80 bani.

La examenele învățătorești de calificare în archidieceza Sibiiului, ținute din 9—14 l. c., s'au prezentat 50 învățători și 11 învățătoare, cu totul 61. Din limba maghiară au fost respinși 13, din alte studii 5. Dintre cei eșiți s'au 6 cu »foarte bine« (3 învățătoare), 25 cu »bine«, 12 cu »indeștulator«.

La examenul de emendare s'au supus 11, dintre cari au eșit 8, respingându-se 3 din limba maghiară.

— *Esamenul de calificare* dela institutul pedagogic gr.-cat. archidieceșan din Blaj s'a ținut în zilele de 2—12 Iunie a. c., sub presiul Reș. domn Dr. Augustin Bunea, canonic și inspector școlastic archidieceșan. Din partea guvernului a fost de față Spt. domn Halmágyi Ferencz, inspectorul reg. de școale din comitatul Albei-inferioare.

La acest examen au fost admise 12 învățătoare și 41 învățători, la olaltă 53. Din acestia s'au declarat de calificați 12 învățătoare și 31 învățători; ear' 9 învățători au fost relegați la repetiția examenului din 1—2 obiecte și unul din toate.

Elevii institutului preparandial din Blaj au dat Dumineea trecută un matineu literar-musical în sala de gimnastică. Decurg adecă tocmai acum examenele de calificare învățătorești; de aceea elevii preparandiali au improvisat bine reușita producțiune. Corul instruat și condus de harnicul elev *Ganea* a cântat mai multe piese, cari îi fac onoare. Au fost apoi două declamațiuni destul de bune și o disertație pedagogică, bine îngrijită, și într'un frumos limbaj predată. A asistat un public numeros, deși nu s'a făcut destulă publicitate. A asistat corpul profesoral dela preparandie, în frunte directorul G. Muntean, mai mulți profesori dela seminarul teologic și dela liceu, mulțime de învățătoare și învățători. Servească de încurajare pentru viitor această prima producțiune a elevilor preparandiali.

Nou monach. Secretarul consistorial Dr. Traian Badescu, din Caransebeș, a intrat la 26 Maiu v. în tagma monachală în sf. mănăstire din Hodog-Bodrog.

Români premiați la universitatea din Cluj. Incheindu-se anul școlar la universitatea din Cluj, la împărțirea premiilor, premiul pentru lucrare în limba română l-a obținut studentul în drept (II) Iustin Nestor, ear' premiul pentru sirguință studentul în filosofie (I) Aurel Gajea.

Copii loviți de trăsnet. Marți la 3 ore d. m. în izlazul comunei Cărășeu fiind prunci la vite, după o ploaie torențială ce a ploat împreună cu trăsnete, au fost un prunc și două fete sub un arbore scutiți de ploaie, în etate dela 10—15 ani și pe toți 3 inși i-a trăsnet și au murit pe loc.

Grindină năprasnică. Orașelul Verboc (Ungaria) a fost bătuit de o teribilă vijelie, urmată de o grindină. Ghiața pe câmpuri era de o grosime de un metru și sămănăturile au dispărut de nu se mai vedea nici urmă de ele. Mai mulți oameni, cari se aflau la munca câmpului, au fost omoriți de această năprasnică grindină, de oarece nu-și găsiseră loc unde să se refugieze. Viile deasemenea au fost complet distruse. Locuitorii nu mai au nădejde și miseria ce-i amenință e teribilă.

Doctorul, care se operează pe sine. Un doctor făcător de minuni din Ozora, care lecuia pe toți, se îmbolnăvise de stomac. Ca să vadă, ce e cu stomacul lui, luă un briciu și-și tăia pânțele. Operațiunea nu i-a succedat însă, căci bietul doctor se luptă cu moartea.

Alegere de medic și jurat în Petriul român (Román Petre). Cu datul de 14 c. corespondentul nostru ne scrie din Petriul român următoarele: În 14 curent reprezentanța comunală a avut ședință. Punctele principale la ordinea zilei au fost alegerea de medic și a unui jurat comunal. Reprezentanța în conșlegere cu conducătorii sei a ales cu unanimitate de medic pe dl. Dr. A. Andrei, ear' de jurat comunal pe fruntașul econom Vichentie Susa. Vedem dar', că în o comună, unde armonia și buna înțelegere domnesc, numai lucruri folositoare se îndeplinesc.

Exhaustată fiind ordinea zilei, dl. protopretor a surprins reprezentanța comunală cu o propunere nouă, adecă ca comuna să voteze o anumită sumă de bani pentru înființarea unui post de gendarmerie în comună. Fiind locuitorii comunei oameni foarte pacinici, afară de aceea aflându-se posturi de gendarmi în comunele vecine ca: Satulnou 1/2 oră depărtare, Alibunar 1/2 oră, Karlsdorf 1 oară, Mramorak 1 1/2 oră, Antalfalva 2 oare, e vădit scopul ce-l urmăresc stăpânitorii prin înființarea postului de gendarmi. Avem însă speranța, că conducătorii noștri, cari s'au conștit de chemarea lor, nu vor încărea în spatele comunei o sarcină, care numai spre folosul comunei nu poate fi.

Ucigaș prins. În toamna trecută a fost aflat economul Vasile Hățegan din Secini (Bănat) mort cu capul spart, în șanțul de lângă drum. Abia acum i-a succedat gendarmeriei să afle pe ucigaș în persoana lui Sofron F. din acelaș sat. Descoperirea a ajutat-o aflarea hainelor săngeroase ale ucisului la ucigaș.

Necrolog. *Iosif Morariu* sen., fost director și învățător 39 ani, a răposat în 29 Maiu c., în etate de 66 ani și în anul al 45-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale mult regretatului defunct s'au așezat spre vecinică odihnă în 31 Maiu în cimiterul bisericii gr.-or. rom. din Feldioara.

Din Moșnița ne scrie corespondentul nostru următoarele:

Necrolog. Cu inima sfâșiată de durere fac cunoscută trista lovitură ce am primit prin pierderea unicului frate *Vasile Goleși*, econom, care după un morb scurt și greu și-a dat nobilul său suflet în mâni'e Creatorului, Marți în 14/27 Maiu 1902, la orele 2 dim., împărțit fiind cu sf. sacramente ale muribunzilor, în al 27-lea an al vieții și după un an și trei luni al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești s'au așezat spre vecinică odihnă în cimiterul din Moșnița. Răspunsurile funebre le-a cântat cu multă precisiune corul mixt al »Reuniunii de cetire și cântări din loc«, sub conducerea economului V. Crișmariu. Vasile Goleși, tată; Vichentie Goleși, frate; Marta născ. Gălan, soție; Livia Crișmariu măr. Goleși, noră de frate; Marica Goleși, nepoată, precum și numeroase rudeni din Moșnița și Remetea. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

— **Rupere de nori.** În 29 Maiu a fost o grea rupere de nori în comuna noastră Moșnița. A fost o ploaie cu peatră ca nucile, de gândeam, venind pe drum dela sapă, că acolo ne este perirea. Pe unde a ajuns a făcut pagube mari, stricând cucuruzele și rupând poamele ce au mai rămas.

— **Raport economic.** Cucuruzele s'au mai recules, în urma petrii căzute în 29 Maiu, dar' pe la noi, pe lângă Timișoara, din Vinerea Ispasului în toată ziua ploauă. Grânele au fost frumoase, dar' vânturile cele mari, ce au trecut peste ele, le-au culcat la pământ în unele locuri, crescând iarba prin ele. Fân pe la noi va fi puțin, poame asemenea, căci și cari au fost, au picat în urma frigului. Legumele s'au frumuse.

La târgurile de săptămână, precum și la târgul de țeară al Timișorii, au fost oprite vitele cornute și porcii, pentru-că a fost boală de vite și de porci în Timișoara și jur.

— **Colonisare.** În hotarul comunei noastre se află peste 4000 jugere de pământ erarial cu pădure, care se taie de câțiva ani. Comuna Moșnița are puțin hotar, de aceea a mers o deputațiune nu de mult la Budapesta, cerând dela ministru, să ne dea și nouă vre o 3—400 jugere de pământ erarial pentru pășune, că nu avem de loc pășune pentru vite, ceea-ce li-s'a făgăduit, că li-se va da. În ziua de Rosalii au eșit la fața locului un secretar ministerial cu directorul dela Lugoj, cari au aflat de bine ca se facă sat de coloniști lângă comuna noastră, spre mează-zi. Aceasta e spre decăderea comunei noastre, curat românești. Acum ear' a cerut primarul pământ pentru comună, dar' i-s'a răspuns, că cu greu va căpăta, că le trebuie lor, de unde se poate vedea, că comuna din atâta amar de pământ, nu va căpăta nimic. Nouă nu ne stă nime într'ajutor, așa că având comuna în jur puțin izlaz nu putem ține o vită, că moare de foame. *Moșnițanul.*

Ceartă cu sfârșit mortal. În Vioșlova (Caraș-Severin) s'au certat doi vecini pentru un petec de loc. În focul certei unul dintre ei, Sârbu, a lovit pe celalalt cu toporul în cap, culcându-l la pământ.

Nuntă și moarte. În comuna Bobda își sârba Nicolae C. cununia. Când au plecat nuntașii către casă, s'au dat pușcături de treascuri. O pușcătură a nimerit pe oaspele N. Vancea așa de rău, încât acesta a căzut mort la pământ.

Bistrița are după conscripția din 1900 12.081 locuitori, între cari 3741 *Români*. Aceștia s'au sporit din 1890—1900 cu 1445 suflete.

Dela petrecerile noastre. Harnica reuniune a meseriaşilor români din Sibiiu 'ni-a dat în Dumineca Rusaliilor un nou prilej plăcut, de-a putè constata, că e compusă nu numai din măestri şi sociali harnici în meserialor, ci şi totodată doritori după plăcerile sufleteşti. Ea a delectat pe toţi cei-ce au fost aşa de fericiţi să poată alerga Dumineca trecută la »Gesellschaftshaus« cu un concert însoţit de reprezentaţia comediei »O căsnicie«. Şi e un lucru cu atât mai de seamă producţia aceasta a meseriaşilor noştri, că ei ocupaţi de dimineaţa până seara cu meseria lor n'au pregetat a alerga, după săvârşirea muncii zilnice, la casa lor, ca aici oare întregi să facă probele cerute pentru asigurarea succesului.

Dintre punctele concertului au fost mai gustate de numărul public cântecurile naţionale »Leliço cu gălbiori« şi »Tot pe drum« de I. Mateiu, apoi »Fetele casnice« şi »Țiganca« de T. Popovici. Corul a fost minunat, excelent a fost și dl Grindean, care a cântat solo de tenor. Nu e mirare, dacă ne reamintim, că neobositul instructor al cântăreşilor noştri e dl Candid Popa.

În piesa teatrală »O căsnicie« e vorba de întâmplări orăşeneşti, împreunate cu multe încurcături. Cu toate greutăţile ei, cei-ce au predat-o au dovedit de nou, că au făcut şcoală aici în Sibiiu în privinţa aceasta. Toţi diletanţii, d-nii Bratu, Trifan, Grindean, Moga, Pitariu, Marcu, apoi doarele Elena Grindean, Baciu, Vintilă, Moldovan, Buian, — toţi şi toate 'şi-au jucat în mod neeccepţionabil rolurile lor. Îndosebi dl Bratu, cunoscut bine cetitorilor noştri din anul trecut, a dovedit din nou, că trece peste marginile diletantismului, când e vorba de producţiile de bină.

Dl Tordăşianu, preşedintele reuniunii, poate fi mândru de elevii săi, accepţia de el şi noi de toţi.

Înveninare cu ciuperci. În comuna Darány a mâncat familia ţeranului Patco ciuperci nebune. Toţi membrii familiei s'au îmbolnăvit. Dintre cei 11 copii ai nenorocitului ţeran au murit opt.

Vânzare de femei şi fete. Între ţeranii din guvernamentul Turchestan (Rusia) e miseria aşa de mare, încât au ajuns să vândă femeile şi fetele pentru bani. Preţul variază între 10 şi 100 ruble de femei.

Copii fără îngrijire. În Timişoara s'au aflat 900 copii, cari n'au nici o îngrijire. Parte mare din ei s'înt bastarzi, o altă parte au părinţi stricaţi. 400 din aceştia au fost daţi pe cheltuiala oraşului, în îngrijirea unor familii cinstitute, ear' ceilalţi au fost lăsaţi la părinţi, dar puşi sub supraveghere poliţienească.

Descoperirea unui nou bacil. După ştiri din Paris, Drul Metin dela Institutul Pasteur, din Saigon, a descoperit bacilul disenteriei. Se zice, că i-a succes să alie şi un ser vindecător.

Bivolită percută. Ghedeon Strezuţ din Streza-Cârţişoara a percut o bivoliţă în etate de 6—7, grasă bine şi înferată pe un corn cu VI/69, urechea dreaptă crepată la vale, când merge îi svieneşo cheşitele dela picioarele cele dinapoi, are păr alb în vârful coadei. Cel-ce o va găsi să încunoştiinţeze pe păgubaş în Streza-Cârţişoara lângă Arpaşul infrior. Bietul om numai 2 bivole a avut, cu care își purta plugul, acuma a rămas cu una.

Hymen. Doara Viora Ignat N. Bocşan şi dl Dr. Ioan Ciordas își anunță celebrarea cununiei lor, care se va ține în 30 Iunie n. în biserica gr.-or. din Beiuş.

Alegere de funcționari bisericesti. Din Şeica ni-se scrie: În ziua de a doua zi de Rosalii s'a făcut alegerea cantorilor, şi a cronicilor bisericei gr.-cat. Au fost aleşi Ioan Hanea şi Ilie Anghia, cantori, Nic. Tatu şi Ioan Ostăşiu, cronicici.

După alegere a fost o petrecere populară, la care bravul Român Zacharia Dobrotă a ținut o scurtă vorbire, arătând meritele iubitelui şi energicului lor preot gr.-cat. Aron Domşa, care întotdeauna 'şi-a cunoscut adevărata sa chemare. *Un Şeican.*

Versări mari de apă se vestesc din mai multe părţi ale ţării. În Maramureş riurile Tisa şi Iza au eşit din alviile lor, nimicind sămănăturile mai multor localităţi. În Sighetul Maramureşului aproape 200 de case au fost inundate. Între Isăcel şi Dragomireşti drumul a fost stricat şi spălat pe o mare distanţă. În Moieni şi Borşa 40 de case stau în apă, ear' curentul puternic, care a năvălit în urma ploilor mari, a răpit cu sine părţi întregi de edificii şi vite. Lângă Sighet podurile căii ferate au fost distruse. Pagubele se urcă la sute de mii.

Acelaşi lucru se semnaleză şi din Cluj. În urma unei ploi torenţiale, care a durat mai bine de 8 ore, văile şi pâraiele s'au pornit sălbatic din toate părţile, cauzând pretutindeni pagube mari. Traseul căii ferate dintre Egereş şi Nădăşul-ung. a fost spălat pe o întindere de mai mulţi kilometri, aşa că trenul accelerat Budapesta—Teiuş de Sâmbătă nu a putut comunica şi călătorii 'şi-au continuat drumul prin transportare spre Cluj. Traseul a fost reconstruit. Pagube nu mai puțin mari a cauzat potopul de apă între Borgo-Prund şi Dej.

Din Sătmar se anunță, că Someşul a eşit din alvie, inundând câmpurile şi cauzând stricăciuni mari. Pe toată Valea-Someşului, circulaţia trenului este întreruptă. Pagubele se evaluează la mai multe milioane. Între Baia-Mare şi Dej circulaţia se face prin transportare, linia Jibou—Letca—Dej nu se va redeschide, decât peste vre-o 10 zile. Oamenii s'înt desperaţi şi ameninţaţi de foamete. S'au cerut ajutoare telegrafice dela guvern.

— Versări de acestea s'au vestit şi de pe Teara-Bârsei. Din Ardan, comit. B.-Năşud ne scrie dl Gr. Talog, inv. următoarele: În 12 l. c. după ameazi s'a descărcat o ploaie torenţială peste comuna noastră şi jur, care a durat până la orele 7 seara. Păraiele din hotar s'au revărsat asupra comunei cu o repejune mare crescând aşa de tare încât nu numai că minase punţile, ci au intrat în mai multe case făcând foarte multă pagubă. Dela Tiniş Iftenei Simion a mînat tot ce a avut în casă, între altele şi nişte berbinţi cu brânză, unica mîncare de dulce din casa lui — fiind om sărac şi cu copii mulţi. Dela Juga Filip a mînat toate recuisitele economice aflătoare pe lângă casă, ear' apa a intrat şi în casă; tot aşa şi la alţii.

Muierile cu copii au fugit în noaptea spre 13 l. c. adăpostindu-se la alte case din apropiere; s'au rupt mai multe grădini cauzând pagubă în pomi, cucuruz, earbă şi cânepi; au rupt iazurile la moara lui Urşa Ioan Trifan şi Urşa Ioan alui Andreiu. Casa lui Rus Arţene s'a surpat din cauza vîntului turbat, persoanelor nu s'a întemplat nimic fiind fugite.

În hotarul comunei s'a cauzat multă pagubă zăcînd în noroiu aproape toate sămănăturile. O parte din pădurea bis. s'a surpat cu un vuet puternic. În imag era gata a să ineca 3 turme de oi. Pagubă în vite nu s'a făcut intrînd ciurzile în comună deodată cu ploaia, numai ciurda de boi a rămas în câmp şi s'a împrăştiat în toate părţile, ştie D-zeu dacă se vor găsi toate.

Ploaia a durat întreagă noaptea, ba şi în 13 l. c. până cătră orele 8 a. m. numai nu tot cu aceeaşi putere. Toate vitele s'înt în comună — nu pot eşi la păşune. Poporul acestei comune e foarte îngrijat. Paguba cauzată peste tot face aproape 6—7 mii cor. În urma acestei ploi a esundat şi valea Budacului român, Ragla, Dumitriţa şi altele. Mulţi dintre poporeni comunei Ardan în urma acestei esundări vor duce mare lipsă.

Din Bucovina încă se vestesc potopuri de acestea la Suceava, Iţcani, S. Ilie, Liteni, unde s'a înecat mama şi sora lui St. Cernăuţean şi plugarul Ilie Ciulap.

G'şeft patriotic. Despre deputatul Barthe, unul dintre cei mai mari duşmani ai naţionalităţilor şi totodată mare kossuthist, s'a descoperit în timpul din urmă, că el scria şi în foaia »Magyarorszag« contra guvernului, şi în foaia »Reggeli Ujsag« pentru guvern. La foaia aceasta avea o plată de 7000 fl. Largă conştiinţă!

„Cântări liturgice“ (Liturgia sf. I. Chrisostom) pentru cor de copii (3 voci) compusă de Timoteiu Popovici, o broşură de peste 20 pagini — legătură de lux — care cuprinde toate cântările şi răspunsurile usitate atât la liturgia de Dumineca, cât şi la praznice, cu axion şi două priceşne, ear' ca adăos se mai află şi axionul »Cuvine-se cu adevărat«, compus pe baza melodiei glasului al 4-lea pentru cor de bărbaţi. Cântările melodioase şi uşoare ce se cuprind în această broşură, transpuse cu un ton mai sus, se pot cânta şi cu cor de bărbaţi. Preţul liturgiei este 3 cor. plus 20 bani porto (franco sub bandă).

Axionul pentru cor de bărbaţi se află şi în ediţie separată cu preţul de 60 bani plus 10 bani porto. Ambele se pot procura dela autor trimiţînd preţul înainte sau cu rambursă.

În primul loc, atât ca surogat pentru cafeaua de boabe cât şi pentru înlocuirea ei, fără îndoială stă cafeaua de maltă a lui Kathreiner. Calitatea aceasta se datoreşte împrejurării că, pelângă altele, numai cafeaua lui Kneip posedea aroma şi gustul cafelei de boabe. Nenumărate scrisori de recunoştinţă o dovedesc aceasta. Renumitul prof. de Pettenkofen a declarat: »Prin gustul asemuiător cafelei întrece cu mult toate surogatele«. Alţii zic: »Ea posedă în mare grad mirosul şi gustul cafelei prăgite«. »Aroma ei e tare, ea a cafelei şi curată«. »Ea are multe calităţi comune cu cafeaua de boabe«. Mai multe încercări au dovedit unisono, că ea e un preparat care »aduce foarte mult cu cafeaua de boabe«. »Prin faptul, că conţine multe materii aromatice, consumarea ei are aproape aceeaşi valoare ca a cafelei« etc. etc. E deci uşor de înţeles pentru ce devine din zi în zi tot mai mult folosită în familie în locul cafelei de boabe.

Ştiri din piaţă.

Sibiiu. Grâu, hl. 14.10—15.20, săcară 8.60—10, orz 9.60—10, ovăş 5.60—6.80, cucuruz 8.40—9.60 cor.; 10 ouă 40—46 b.

Piaţa banilor din Sibiiu. Galbii 11.26; 20 lei (hârtie) 18.96; 20 lei (argint) 18.84; lira turcească 21.40; lira engleză 23.86; 20 marce germane 23.40; napoleonul 19.02; rubla (hârtie) 2.53; rubla (argint) 2.45 cor.

Budapesta. Grâu 50 chlgr. 9—9.75; săcară 7.35—7.55; orz 5.75—6.20; ovăş 7—7.50, cucuruz 5.10—5.25, cincantîn 5.85—6.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Afl. Am spus de nenumărate-ori, că articoli nesubscriși nu publicăm.

Dlui Vasile Price, Velch. Mai încolo vom publica o înșirare a tuturor vorbelor nouă românești.

Armeni. După lege, aruncurile comunale se fac pe toți locuitorii. Așa e și cu aruncul pentru școală d. e., pe care încă trebuie să-l plătească ori-ce cetățean din comună, de aceea tot ce se face pentru comună, cumpărări, datorii, o privește pe întreaga comună. Comitetul nu trebuie să sufere o listă necensurată. De altminteri și comitatul d-voastră trebuie să aibă

statut despre tauri, armăsari etc., comunali, cum are și al Sibiului, deși dispozițiile pot fi diferite.

Dlui Nicolae Radu, Edinburg, America. Femei stricate s'au aflat totdeauna, precum sunt și bărbați stricați. E destul de trist, că în Nucet încă se află de acelea, cari, în loc să lege cu șapte aje banii, ce-i câștigă bărbații lor cu sudoare de sânge departe de casă, îi prăpădese săvârșind fapte mârșave. Nu putem însă crede, că toate să fie așa de imorale, încât să fie lipsă ale batjocuri pe toate. De aceea va fi destul cu cele spuse aici.

Dlui Nicolae Moisin, Seliște La noi Români nu poate fi vorba de »domni« și »de

ceialalți«, căci toți suntem din opincă. Poliție, așa se vede, că e de lipsă în Seliște, căci niciări nu s'au făcut în jurul Sibiului atâtea furturi în timpul din urmă ca tocmai acolo. Numai trebuie lucrat în bună înțelegere. Una ne mirăm: D-ta ca Seliștean nu știi de luptele cele mari, ce le-au purtat Seliștenii cu Sașii din Sibiu încât să crezi, că acestia vă vreau binele? Celelalte răspunsuri în numărul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr.
Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu confundă cu alte casse ce obvia în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pațerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

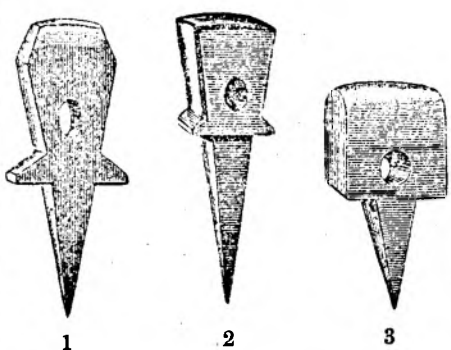
Instalare de lumină Atycelen.

9 7-26

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăci-mare Nr. 8.

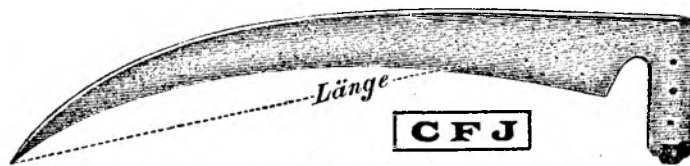
CAROL F. JICKELI

„La coasa de aur“. Sibiu, Piața-mică. „La coasa de aur“.

Nicovale, forma figurei

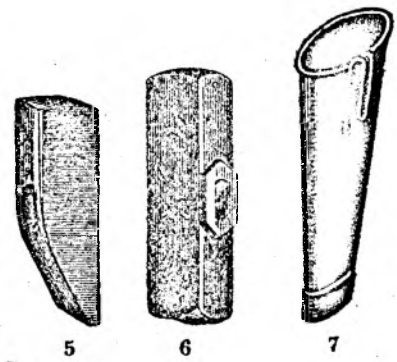
1	2	3
1 bucată	cor. 1-—	—96 —86

Lungimea	70	75	80	85	90 cm.
1 buc.	cor. 1-60	1-60	1-60	2-—	2-—

Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Tocuri de cuți nr. 7 șmalțuite pe dinlăuntru și pe dinafară 1 buc. cor. —40

Ciocane, figura 5 à 250, 300 figura 6 à 300 grame

1 bucată	cor. —86	—90	1-—
----------	----------	-----	-----

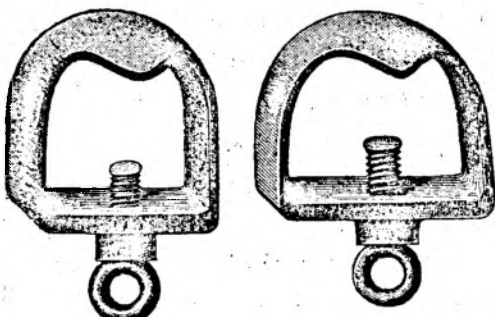
Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă, nicovală și ciocan, provăzute cu semnul CFJ, care nu ar corespunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată.

Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe de-asupra!

51 2-

Verigi de coase.

Nr. 2 C. —24

Nr. 3 C. —24

Toporiști de coase,

obiceșnite, de lemn 1 bucată . . . K. —44
Toporiști pentru coase de holde (model introdus de Iulius Teutsch) 1 bucată . . . K —90
Grebile de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștile obiceșnite de lemn.
1 bucată . . . K. 1-30

Cuți,

dela 12 bani în sus, în variație bogată.

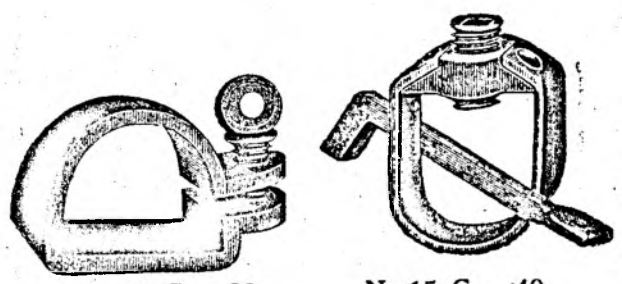
În deosebi recomand: Cuțile americane

1 bucată . . . K —40

Cuți de Bergamo, vinete-închise, cu semnul CFJ.

1 bucată . . . K —80

Verigi de coase.

Nr. 13 C. —30

Nr. 15 C. —40

Vânzare de moșie.

O moșie frumoasă comasată la Vosëud (Szász-Vesszöd) lângă Șeica-mare, în depărtare de 1/2 oră dela stația căii ferate, e de vânzare pe lângă un preț convenabil. 54 1—3

Ea constă din 192 jugere arătură și fâneață, apoi 49 jugere pădure de fag de 20 ani, precum și edificii de locuit și economice.

Amănunte se capătă la dl Dr. Oscar Kabdebó, Sibiu, strada Măcelarilor nr. 33.

ANUNȚ.

În o comună mare cu 400 familii se află de arădat o casă foarte potrivită pentru locuință. La casă se pot căpăta și oare-cari drepturi. Prilegiu foarte bun pentru un meseriaș harnic pânzar, pantofar, cojocar, măsar, de oare-ce nu se află în comună nici un meseriaș.

După împrejurări casa se poate și vinde. La corespondențe deschise nu se răspunde.

Cei-ce ar dori a se așeza în această comună să se adreseze administrației foii noastre, care le va spune cu cine să se pună în înțelegere.

52 2—3

Franzbranntwein-ul

lui 2 46—52

BRÁZAY.

cel mai răspândit
și mai neescepționabil mijloc de cură în casă.

Se espedează dela fabrica lui
Coloman Brázay,
Budapesta, IV., Muzeum-körút nr. 23.

Mijloc pentru curățirea dinților.
Spălându-și omul cel puțin de 3-ori pe zi gura — dacă se poate și 5—6-ori — cu apă stătută, în care se pune pe jumătate Franzbranntwein de-al lui Brázay, se țin gura și dinții curăți și aceștia sunt feriți de stricare. 10 42—52

Foriți-vă de imitațiuni.

Fiti cu atențiune la marca de apărare.

Se capătă în ori-ce apotecă și în celelalte prăvălii.

Cartea Stuparilor sătēni

de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea
Romaniului rom de agricultură din comitatul Sibillala.

Prețul 70 bani plus portul postal.

Reunianea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stuparilor. Broșura este scrisă pe un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

Librăria W. Krafft.

Atelier de lăcătușerie în Sibiu.

Subsemnatul aduc la cunoștința onoratului P. T. public, cum că după o praxă de mai mulți ani în cele mai renumite ateliere din monarhie și străinătate, ca al dlui Valerian Gillar, lăcătușul de artă și construcție al curții ces. și reg. din Viena etc. etc., mi-am deschis un

atelier de lăcătușerie de artă și construcție

în Sibiu, Rosenanger nr. 9 (Tirgul brânzei)

unde efectuesc tot felul de lucrări aparținătoare acestei branșe, precum:

**Porți de fer, balcoane, terase,
galerii, grilajuri de scări și morminte, marchise,
antreuri, luminătoare,
case pentru flori (florări) etc. etc.**

în ori-ce stil și după cele mai noue modele. — Afară de aceea am totdeauna în depositul meu cele mai practice și mai bune

sobe de bucătărie

cât se poate de solid lucrate și cu prețurile cele mai moderate.

Sperând că P. T. public mă va onora cu numeroase comande, fiind singurul măiestru lăcătuș român aici în Sibiu, semnez

Cu deosebită stimă

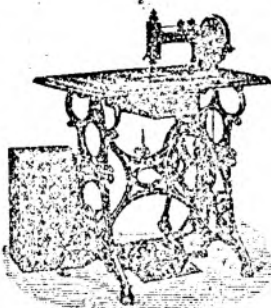
Eremie Purece,
măiestru lăcătuș.

55 1—10

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat. 3 19—

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimit la oerere gratis și franco.

MICHAIL SCHOPF,

neguțător de ferărie în Sibiu, strada Cîsnădiei nr. 42

recomandă magazinul seu foarte bine asortat cu

șini de fer dela Cudjir (Hunedoara),

mai departe toate felurile de

osii de oleiu, de trăsuri și căruțe de povară, opritori de trăsuri, oțel pentru arcuri de trăsuri, arcuri de trăsuri precum și arcuri de osii și foarfeci și garnituri pentru căruțe și trăsuri.

Instrumente pentru rotari sistem „Fuohs“, numai calitate bună.

Coase escelente numite „Bure“,

cari sînt de o calitate neîntrecută, și le dau cu garanție, schimbând fiecare bucată, care n'ar corăspunde. 85 10—10

Mucava de coperiș de asfalt

fără miros și veritabile, table de izolare, masă de asfalt pentru izolare în stare compactă pentru svîntarea părășilor umezi.